

Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa

Gidduwaa Erissuwaa

Kawotu Maxaafaa naa77antto shaahoi, Kawotu Maxaafaa koiro shaahoi eqqidosaappe doommidi, naa77u Israa7eela kawotettatubaa yootees. Maxaafaa naa77u waanna waanna kifiletun shaakkidi xeellana danddayoos.

1. Kiristtoosa yeletaappe kase uddufunnto xeetu laittau baggaappe doommidi biidi, Kiristtoosa yeletaappe kase laappun xeetanne laatamanne isiini laittan huuphessa bagga kawotettai kunddana gakkanaashin de7iya naa77u kawotettatu taarikiyaa,
2. Israa7eela kawotettaa kunddettaappe biidi, Kiristtoosa yeletaappe kase ichchashu xeetanne hospun tammanne usuppun laittan Kawoi Naabukadanaxoori Yerusalaame katamaa oiqqidi laalido wodiya gakkanaashin de7iya Yihudaa kawotettaa taarikiyaa. Maxaafai Gadaalee Baabiloona haaruwaa garssan Yihudaa biittaa haariyaagaa gididoogaanne Yihudaa kawoi Yo7aakiini Baabiloona qasho keettaappe kiyidoogaa qonccissi odidi, taarikiyaa wurssees.

Ha bashsha ubbai Israa7eela bolli yaanau danddayidoogee Yihudaanne Israa7eela kawotinne asai Xoossaassi ammanettiyo ammanaatuwaa pacissido gishshataassa.

Yerusalaame katamai laalettidoogeenne Yihudaa asaappekka dariya baggai ba biittaappe betidoogee, Israa7eela asaa taarikee biyo ginaa laammanaadan oottida gaasotuppe waannatiyaageeta.

Kawotu maxaafan naa77antto shaahuwan daro erettida asi Eelaasa sohuwan hananabaa yootiyaagaa kiyida Elssaa7a.

Eelaasanne Kawuwaa Akaaziyaasa

¹ Akaabi haiqqidoogaappe guyyiyan, Moo7aaba biittaa asai Israa7eela bolli denddiis.

² He wode Kawoi Akaaziyaasi Samaariyaa kataman bolla pooqiyaa baranddaappe kunddidi deshettiis. Hegaa gishshau asata, “Biite; biidi, taani ha deshettaappe paxanaakko, agganaakko, Eqiroona katamaa xoossaa Bi7eeli-Zeebula ane tau oichchite” yaagidi kiittiis.

³ SHin GODAA kiitanchchai Tishbbiyaa Eelaasa hagaadan yaagiis; “Ba; pude baada, Samaariyaa kawoi kiittido asataara gaitta. Gaittada eta, ‘Intte Eqiroona katamaa xoossaa Bi7eeli-Zeebula oichchanau biidoogee, Israa7eelan Xoossi xayineeyye?’ yaaga. ⁴ Hegaa gishshau, GODAI hagaadan yaagees; ‘Kawuwau, neeni haiqqanaappe attin, ha zin77ido hiixaappe denddakka’ yaagees” yaagiis. Yaagin Eelaasi biidi, etayyo odiis.

⁵ Kiittido asati kawuwaakko guyye simmin, i eta, “Aissi simmidetii?” yaagidi oichchiis.

⁶ Oichchin eti ayyo hagaadan yaagidi zaaridosona, “Issi bitanee nunaara gaittanau yiidi, ‘Inttena kiittida kawuwaakko simmidi biite. Biidi ayyo hagaadan yaagite; “GODAI

nena, ‘Eqiroona xoossaa Bi7eeli-Zeebula oishissanau neeni asaa kiittiyoogee, Israa7eelan Xoossi xayineeyye? Hegaa gishshau, neeni haiqqanaappe attin, ha zin77ido hiixaappe denddakka’ yaagees” yaagite’ yaagiis” yaagidosona.

⁷ Yaagin kawoi eta, “Inttenaara gaittanau yi-idi, ha yohuwaa intteyyo yootida bitanee ai mala asee?” yaagidi oichchiis.

⁸ Oichchin eti, “Mehiyaa ikisiyan dadettida kaabbaa maayidi, ba xeessan dafuwaa gixxees” yaagidi zaaridosona.

Yaagin i, “Hegee Tishbbiyaa Eelaasa” yaagiis.

⁹ Hegaappe guyyiyan, kawoi hamssaalaqaa a ishatamu olanchchatuura kiittiis. Kiittin ha-laqai keraa huuphiyan uttida Eelaasakko pude kiyidi, “Xoossaa asoo, kawoi nena, ‘Duge wodhdha’ yaagees” yaagiis.

¹⁰ SHin Eelaasi hamssaalaqaayyo, “Taani Xoossaa asa gidikko, tamai saluwaappe wodhdhidi, nenanne ne ishatamatanne mo” yaagidi zaariis. Yaagin tamai saluwaappe wodhdhidi, hamssaalaqaanne a ishatamatanne miis.

¹¹ Qassi kawoi hara ishatamu olanchchatuura hara hamssaalaqaa Eelaasakko kiittiis. Kiittin hamssaalaqai Eelaasa, “Xoossaa asoo, kawoi nena, ‘Eesuan duge wodhdha’ yaagees” yaagiis.

¹² Yaagin Eelaasi ayyo, “Taani Xoossaa asa gidikko, tamai saluwaappe wodhdhidi, nenanne ne ishatamatanne mo” yaagiis. Yaagin Xoossaa tamai saluwaappe wodhdhidi, hamssaalaqaanne a ishatamatanne miis.

¹³ Qassikka kawoi ishatamu olanchchatuura hara heezzantto hamssaalaqaa kiittiis. Kiittin hamssaalaqai pude kiyidi, Eelaasa sinttan gulbbatidi, “Xoossaa asoo, hayyanaa, tananne tanaara de7iya ha ishatamu asata maara! Nu shemppuwaakka haiquwaappe ashsha! ¹⁴ Tamai saluwaappe wodhdhidi, kase hamssaalaqata naa77aanne eta ishatamata ubbaanne miis. SHin ha77i tana maara!” yaagidi woossiis.

¹⁵ GODAA kiitanchchai Eelaasayyo, “Yayyoppa! Aara duge wodhdha” yaagiis.

Yaagin Eelaasi denddidi, aara kawuwaakko duge wodhdhiis. ¹⁶ Wodhdhidi i kawuwaayyo, “GODAI nena hagaadan yaagees; ‘Neeyyo oichchanau Israa7eelan Xoossi xayiinee, neeni Egiroona xoossaa Bi7eeli-Zeebula oichchanau asaa kiittidoogee? Neeni haggaa oottido gishshau, haiqqana! Ne zin77ido hiixaappekka denddakka’ yaagees” yaagiis.

¹⁷ Eelaasi haasayido GODAA qaalaadankka Akaaziyaasi haiqqiis; Akaaziyaasayyo attuma na7i banna gishshau, a ishai Yoraami a sohuwan kawotiis; hegee hanidoogee Yoosaafixa na7ai Yoraami Yihudan kawotido naa77antto laittaana.

¹⁸ Akaaziyaasi hanido harabainne i oottidobai ubbai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

2

GODAI Eelaasa Saluwaa Efiis

¹ GODAI Eelaasa gotiyan saluwaa efaanau haniyo wode, Eelaasinne Elssaa7i Gelggalappe denddidi biidosona. ² Biishin Eelaasi Elssaa7a,

“GODAI tana Beetele katamaa kiittido gishshau, hayyanaa neeni hagan takkashsha” yaagiis.

SHin Elssaa7i, “GODAI ero! Ne shemppoi ero! Taani neeppe shaahettikke” yaagiis. Yaagin eti duge Beetele wodhdhidosona.

³ Beeteelen de7iya hananabaa yootiyaageetu citai Elssaa7ekko kiyidi, “GODAI hachchi ne godaa neeppe shaakkidi efaanaagaa neeni erai?” yaagidi oichchidosona.

Oichchin Elssaa7i, “Ee erais. SHin intte co77u giite” yaagidi zaariis.

⁴ Hegaappe guyyiyan, Eelaasi Elssaa7a, “GODAI tana Yarkko kiittido gishshau, hayyanaa neeni hagan takkashsha” yaagiis.

SHin Elssaa7i, “GODAI ero! Ne shemppoi ero! Taani neeppe shaahettikke” yaagidi zaariis. Hegaa gishshau, eti Yarkko biidosona.

⁵ Yarkkon de7iya hananabaa yootiyaageetu citai Elssaa7ekko kiyidi, “GODAI hachchi ne godaa neeppe shaakkidi efaanaagaa neeni erai?” yaagidi oichchidosona.

Oichchin i, “Ee erais. SHin intte co77u giite” yaagidi zaariis.

⁶ Hegaappe guyyiyan, Eelaasi Elssaa7a, “GODAI tana Yorddaanoosa SHaafaa kiittido gishshau, hayyanaa neeni hagan takkashsha” yaagiis.

Yaagin Elssaa7i, “GODAI ero! Ne shemppoi ero! Taani neeppe shaahettikke” yaagiis. Yaagin eti naa77aikka issippe biidosona.

⁷ Hananabaa yootiyaageetuppe ishatamu asati eta kaallidi, Yorddaanoosa SHaafaa gakkanaashin biidosona. Eelaasinne Elssaa7i shaafaa doonan eqqidaashin, hananabaa

yootiyaageeti etappe guuttaa haakkidi eqqidosa. ⁸ He wode Eelaasi ba kaabbaa ekkidi xaaxidi, an haattaa shociis. SHocin haattai yaanne haanne shaahettiis; shaahettin mela biittaa yedhdhidi pinnidosona. ⁹ Pinnin Eelaasi Elssaa7a, “Taani neeppe ekettaichchanaappe kasetada, neeyyo ai oottana mala koyai? Ane oda” yaagiis.

Yaagin Elssaa7i, “Taani nena laattishin, ne ayyaanai taayyo naa77u saama gidana mala, taani nena woossais” yaagidi zaariis.

¹⁰ Yaatin Elssaa7a, “Neeni waissiyaabaa oichchadasa. SHin taani neeppe ekettiyo wode neeni tana xeelliyaabaa gidikko, hegee neeyyo hanana. Hinna xayikko hanenna” yaagiis.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, eti issippe haasayiiddi hemettishin, tamaa paratinne eti goochchiyo tamaa gaaree akeekennan puttu giidi, eta naa77aappe gidduwan gelidi, shaakki bayiis. SHaakkin Eelaasi gotiyan saluwaa kiyiis.

¹² Elssaa7i hegaa be7idi, “Ta aawau, Ta aawau! Neeni Israa7eela asau wolqqanne gondalle shin!” yaagidi waassiis. Hegaappe simmin, i Eelaasa mulekka be7ibeenna.

Elssaa7i hegan azzanidi, ba maayuwaa naa77u kessidi, pooshshi oliis. ¹³ Yaatidi Eelaasappe wodhdhida kaabbaa i denttidi, guyye simmiis; simmidi Yorddaanoosa SHAafaa doonan eqqiis.

¹⁴ Eelaasappe wodhdhida kaabbaa ekkidi, haattaa an shociiddi, “GODAI Eelaasa Xoossai awan de7ii?” yaagiis. Elssaa7i haattaa shocido wode, haattai yaanne haanne shaahettiis; shaahettin shaafaa pinniis.

¹⁵ Yarkkoppe yiida hananabaa yootiyaageetu citai Elssaa7a be7ido wode, “Eelaasa ayyaanai Elssaa7a bolli shemppiis” yaagidosona. Eti aara gaittanau yiidi, a sinttan sa7an gufannidosona.

¹⁶ Yaatidi eti a, “Be7a, nuuni ne ashkkarati ishatamu mino asati hagan de7oos. Hayyanaa nuuni ne godaa koyanau baana. Ooni erii, GODAA Ayyaanai a ekkidi, issi deriyaa huuphiyan woikko zanggaaraa gidдон yeggidaakkonne” yaagidosona.

Yaagin Elssaa7i, “CHii, booppite!” yaagiis.

¹⁷ SHin ixxisi gaanaagee a yeellayana gakkanaashin, eti a oichchidi aggennan ixxin, “Biite” yaagiis. Yaagin eti ishatamai biidosona. Biidi heezzu gallassaa koyidi, a demmibookkona.

¹⁸ Elssaa7i Yarkkon takkidaashin, eti akko simmidi yiidosona. Yin, “Woni taani inttena ‘Booppite’ yaagabeikkinaa?” yaagiis.

Elssaa7i Oottido Maalaalissiyaabata

¹⁹ Hegaappe guyyiyan, Yarkko kataman de7iya asati Elssaa7a, “Neeni nu godai be7iyooogaadan ha katamai de7iyooosai lo77o. SHin haattai iita; qassi biittaikka aifenna” yaagidosona.

²⁰ Yaagin i eta, “Ane ooratta keriyān maxiniyaa qolidi, taayyo ekki yiite” yaagidi azaziis; azazin ayyo ehiidosona.

²¹ Ehin Elssaa7i pulttuwaa biidi, maxiniyaa an yeggiis. Yeggidi, “GODAI, ‘Taani ha haattaa pattaas. Hagaappe sinttanau ha haattai haiquwaassi gaaso gidenna; biittaikka aifana’ yaagees” yaagiis. ²² Elssaa7i haasayi-doogaadanka hachchi gakkanaashin, he haattai xillo gididiis.

²³ Elssaa7i yaappe denddidi, pude Beetele kiyiis. I ogiyan biishin, yelaga attuma naati katamaappe kiyidi, “Laa ha huuphiyaara bo77au, pude kiya! Laa ha huuphiyaara bo77au, pude kiya!” yaagidi a bolli qilliiccidosona.

²⁴ Qilliiccin guyye simmi xeellidi, eta GODAA sunttan qanggiis. Yaatin beere geetettiya naa77u macca do7ati woraappe kiyidi, naatuppe oitamanne naa77u yelagata puuzerttidi woridosona. ²⁵ Worin Elssaa7i hegaappe denddidi, Qarmmeloosa Deriyaa biis; qassi hegaappekka Samaariyaa simmiis.

3

Moo7aabi Israa7eela Bolli Denddiis

¹ Yihudaa Kawoi Yoosaafixi kawotido tammanne hosppuntta laittan Akaaba na7ai Yoraami Samaariyan Israa7eela bolli kawotiis; i tammanne naa77u laitta kawotiis. ² I GODAA sinttan iitaa oottiis. SHin ba aawaanne ba aayee Elzzaabeeli keena iita gidenna; aissi giikko, a aawai oottido Ba7aala eeqaa i xoqolliis. ³ Gidikkonne Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido nagaraa i baxuuxi oiqqiis.

⁴ Moo7aaba biittaa Kawoi Meeshi dorssaa heemmes. I Israa7eela kawuwaayyo xeetu sha7u anqqara dorssatanne xeetu sha7u orgge dorssatu ikisiyaa laittan laittan giirees. ⁵ SHin Israa7eela Kawoi Akaabi haiqqidoogaappe guyyiyan, Moo7aaba Kawoi Meeshi Israa7eela bolli makkaliis.

⁶ He wode Kawoi Yoraami Samaariyaappe kiyidi, Israa7eela ubbaa shiishshiiis. ⁷ Qassi Yihudaa Kawuwaa Yoosaafixakko kiitaa yeddidi, “Moo7aaba kawoi ta bolli makkaliis; Moo7aabaara olettanau neeni tanaara buutee?” yaagiis.

Yaagin Yoosaafixi, “Ee taani baana. Taani ne mala; ta asaikka ne asaa mala; qassi ta paratika ne paratu mala” yaagidi zaariis. ⁸ Yoosaafixi qassi, “Nuuni awa ogiyaara biidi eta olanee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin kawuwaa Yoraami, “Eedooma Bazzuwan de7iya ogiyaara biidi olana” yaagidi zaariis.

⁹ Hegaa gishshau, Israa7eela kawoi, Yihudaa kawoinne Eedooma kawoi olau kiyidosona. Eti laappun gallassa ogiyaa yuuyidoogaappe guyyiyan, olanchchatuyyookka eta kaallida mehiyaayyookka aiba haattinne attibeenna.

¹⁰ He wode Israa7eela kawoi, “Aayye7ana! GODAI nuna ha heezzu kawota issippe Moo7aaba kawuwaassi aattidi immanau xeesiis” yaagiis.

¹¹ SHin Yoosaafixi, “Nuuni a baggaara GODAA oichchanaadan hagan hananabaa yootiyaabi baawee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Israa7eela kawuwaa ola gadaawatuppe issoi, “Eelaasa maaddidi de7ida SHafaaxa na7ai Elssaa7i hagan de7ees” yaagidi zaariis.

¹² Yaagin Yoosaafixi, “Ee, i tumu hananabaa yootiyaagaa” yaagiis. Hegaappe guyyiyan, Israa7eela kawoi, Yoosaafixinne Eedooma kawoinne Elssaa7ekko duge wodhdhidosona.

¹³ Elssaa7i Israa7eela kawuwaa, “Tanaaranne nenaara aibee gattiyai? Ba; baada ne aawainne ne aayyiyaanne oichchido hananabaa yootiyaageeta oichcha” yaagiis.

Yaagin Israa7eela kawoi zaaridi, “CHii, aissi giikko, ha heezzu kawotakka issippe Moo7aaba kawuwaassi aattidi immanau nuna xeesidaagee GODAATTENNEE!” yaagiis.

¹⁴ Elssaa7i, “Taani ayyo oottiyo Ubbaappe Wolqqaama GODAI ero! Yihudaa Kawuwaa Yoosaafixa gishshi bainnaakko, taani nena aifiyaaninne xeellikkenne be7ikke shin. ¹⁵ Ane taayyo ha77i diittaa diixxiyaagaa ehiite” yaagiis.

Diixxiyaagee diixxishin, GODAA wolqqai a bolli wodhdhiis. ¹⁶ Wodhdhin Elssaa7i, “GODAI, ‘Ha mela zanggaara ubban ollaa kaashite’ yaagees. ¹⁷ Aissi giikko, GODAI, ‘Carkkuwaa woi iraa be7ekketa; shin ha kaashido zanggaaran haattai kumana; kumin intte, intte miizzainne intte hara mehee uyana’ yaagees. ¹⁸ Hagee GODAA sinttan laafabaa; qassi GODAI Moo7aabakka intteyyo aattidi immana. ¹⁹ Gimbbettida katamatanne gita katamata ubbaa intte xoonana. Lo77o mittata ubbaakka qanxxana; haattaa pulttota ubbatakka intte barana; aradda shooqatu ubbaa bollan shuchchaa laalidi moorana” yaagiis.

²⁰ Wonttetta gallassi maallado yarshshuwaa yarshshiyo wodee gakkinn, Eedooma baggaara haattai goggiis; goggidi haattai biittan eelliis.

²¹ Moo7aaba biittaa asai heezzu kawoti eta olanau yiidoogaa siyiis. Siyidi naatoi cimai, ola miishshaa tookkanau danddayiya asai ubbai xeesetti yiidi, bantta biittaa zawaa naagidosona.

²² Eti maallado guuraara dendiyo wode, haataa bolli wodhdhida xalqqee zo77idi, etau suutta milatidi beettiis. ²³ Yaatin eti, “Be7ite, hagee suutta! Kawoti bantta gidдон issoi issuwaara olettidi, haiqqi wuridosona. Moo7aaba asau, ane biidi, eta qatuwaa qociroos” yaagidosona.

²⁴ Yaagidi Moo7aaba biittaa asai Israa7eelatu qatuwaa biis; bin Israa7eelati denddidi, eta shocidosona. SHocidi eta biittaa bollan woraajjidosona; woraajjidi Moo7aaba asaa woridosona. ²⁵ Katamatakka olidi bashshidosona. Asai ubbai huuphiyan huuphiyan issi issi shuchchaa ekkidi, aradda shooqati ubbati kamettana gakkanaashin, eta bolli oliis. Pultto ubbaa baridi, lo77o mitta ubbaakka qanxxidosona. Qiirihereesa giyo issi katamaa gimbbe xalaalai equwan attiiis; shin yamb-barshshan oliya asati he katamaakka dooddidi shocidosona.

²⁶ Moo7aaba kawoi olai ba bolli goobidoogaa be7ido wode, bisuwaa gixxida laappun xeetu asata ekkiiis. Ekkidi olaa gidduwan daakkidi, Eedooma kawuwaakko pinnanau denddiis; shin ayyo hanennan ixxiis. ²⁷ Hegaappe guyyiyan, ba sohuwan kawotanau de7iya ba baira na7aa ekkidi, katamaa gimbbiyaa bollan taman xuug-gidi yarshshiiis. Moo7aabati Israa7eelatu bolli hanqquwaa suullidosona. Yaatin Israa7eelati he katamaa aggidi, bantta biitti simmidosona.

4

Elsaa7i Issi Hiyyeesa Am77iyo Maaddiis

¹ Hananabaa yootiyaageetuppe issuwaa maccaasiyaa Elssaa7ekko baada, “Ne ashkkarai ta azinai haiqqiis. I GODAASSI yayyiya asa gidiyoojaa neeni eraasa. SHin ha77i a acuwaawai ta naata naa77aa bau aille kessanau yiis” yaagada ayyo waassaasu.

² Waassin Elssaa7i iyyo, “Yaatin taani neeyyo ai oottoo? Ne son aibi de7ii? Ane taayyo yoota” yaagiis.

Yaagin maccaasiyaa, “Taayyo ne ashkkareeyyo issi xaaron zaitee de7iyoorippe attin, harabi aibinne baawa” yaagaasu.

³ Yaagin Elssaa7i o, “Ba; baada ne shoorotu ubbaappe mela otota garxxa. Garxxaidda guutaa garxxoppa. ⁴ Hegaappe guyyiyan, soo gelada, ne bollinne ne naatu bolli kariyaa gordda. Gorddada ototu ubban zaitiyaa tiga; zaitee kumido otuwaa otuwaa issi baggi zaara” yaagiis.

⁵ Yaagin maccaasiyaa baada, kariyaa ba bollinne ba naatu bolli gorddaasu. Eti iyyo otota shiishshin, a zaitiyaa tigettaa oiqqa gaasu. ⁶ Oto ubbai kumido wode, maccaasiyaa ba na7aa, “Ane tau hara otuwaa ekkada ya” yaagaasu.

SHin na7ai zaaridi, “Hari issi otoiinne attibeenna” yaagiis. Hegaappe guyyiyan, zaitee goggiyoogaa aggi bayiis.

⁷ Maccaasiyaa simmada baada, Elssaa7essi odaasu. Odin i “Ba; baada zaitiyaa baizzada, ne acuwaa qanxxa. Attidaagan neeninne ne naatinne go7ettidi de7anau danddayeeta” yaagiis.

Elssaa7anne SHuneema Kataman De7iya Maccaasiyoonne

⁸ Issi gallassi Elssaa7i issi dure maccaasiyaa de7iyo SHuneema giyo katamaa biis. Bin maccaasiyaa a shoobbada, qumaa mizaasu. He gallasappe doommidi, i hegaara kanttiyo wode ubban, qumaa maanau i soo gelees. ⁹ A ba keettaawaa, “Ha ubba wode nu mataara kanttiya bitanee Xoosaa asa gidiyogaa taani erais. ¹⁰ Hegaa gishshau, ane issi guutta kifile bolla pooqiyan assi keexxoos; keexxidi a gidдон arssaa, araataa, xaraphpheezanne xomppiyaa wottoos. Hegaappe guyyiyan, i nuukko yiido wode ubban, hegan gelana dand-dayees” yaagaasu.

¹¹ Issi gallassi Elssaa7i SHuneema katamaa yiidi, ba kifiliyaa pude kiyidi, yan shemppiis.

¹² Hegaappe guyyiyan, ba ashkkaraa Gehaaza, “Ba; baada he maccaasiyo xeesa” yaagiis; yaagin Gehaazi xeesin, a yaada Elssaa7a sinttan eqqaasu.

¹³ Elssaa7i Gehaaza, “Ha maccaaseeyyo ‘Neeni nu gishshau, haggaa ubbaa metootadasa. Yaatin nuuni neeyyo ai oottinoo? Neeyyo nuuni biidi, kawuwaa woikko ola gadaawaa haasayissiyooobi de7ii?’ yaagada o oichcha” yaagiis.

Yaagin maccaasiyaa, “Taani hagan ta asaa gidдон de7ishin, tana metiyaabi baawa” yaagaasu.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan, Elssaa7i Gehaaza, “Yaatin nuuni iyyo ai oottanee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Gehaazi, “Iyyo na7i baawa; i azinaikka cimiis” yaagiis.

¹⁵ Yaagin Elssaa7i, “Maccaasiyo qassikka xeesa” yaagiis. Yaagin o xeesiis; xeesin a yaada, penggen eqqaasu. ¹⁶ Elssaa7i maccaasiyo, “Laitti han-noode neeni attuma na7aa idimmana” yaagiis.

Yaagin maccaasiyaa, “CHii ta godau, neeni Xoossaa asa gidikkii, taayyo worddotoppa!” yaa-gaasu.

¹⁷SHin maccaasiyaa shahaaraasu; Elssaa7i iyyo yootidoogaadan laitti he wode attuma na7aa yelaasu.

¹⁸ He na7ai dicciis; diccidi issi gallassi kattaa cakkiya asatuura de7iya ba aawaakko biis. ¹⁹Biidi ba aawaayyo, “Woo ta huuphiyau! Woo ta hu-uphiyau!” yaagiis.

Yaagin a aawai issi ashkkaarau, “Tookkada a aayeekko efa” yaagidi yootiis.

²⁰ Yaagin ashkkaarai na7aa ekkidi, aayeekko efiis. Efin gallassa seetai gakkanaashin, na7ai ba aayee kiyuwan uttiis; hegaappe guyyiyan, na7ai haiqqi aggiis. ²¹Maccaasiyaa na7aa pude efaada, Xoossaa asa arssan zin77issaasu. Yaatada a bolli kariyaa gorddada baasu.

²² Hegaappe guyyiyan, ba azinaa xeesada, “Taani Xoossaa asakko eesuwan baada yaana mala, ashkkaratuppe issuwaanne haretuppe issuwaanne taayyo yedda” yaagaasu.

²³ Yaagin i, “Hachchi agina xeero gallassa woikko Sambbata gidennabaa, aibee nena akko efiyai?” yaagiis.

Yaagin a, “Aibinne baawa” yaagaasu. ²⁴Hegaappe guyyiyan, hariyaa koorada, ba ashkkaraayyo, “Hariyaa laagga! Taani neeyyo yootana gakkanaashin, leddan laaggoppa” yaagaasu. ²⁵Maccaasiyaa hegaappe denddada, Qarmmeloosa Deriyan de7iya Xoossaa asakko baasu.

Elssaa7i maccaasiyaa yiyaaro haahuwan be7idi, ba ashkkaaraa Gehaazayyo, “Be7a, SHuneema kataman de7iya maccaasiyaa yausu. ²⁶ O mokkanau woxxa baada, ‘Neeni saroo? Ne azinai saroo? Ne na7ai saroo?’ yaagada oichcha” yaagiis.

Yaagin maccaasiyaa, “Nuuni ubbaikka saroo” yaagaasu.

²⁷ Maccaasiyaa deriyaa bollan de7iya Xoos-saa asakko gakkido wode, hokkada a tohuwaa oiqaasu.

Oiqqin Gehaazi maccaasiyo digganau shiiqiis; shin Xoosaa asi a, “Agga! A gita metuwan de7ausu; shin GODAI taappe heгаа genttiis. I metuwaa taayyo yootibeenna” yaagiis.

²⁸ Hegaappe guyyiyan maccaasiyaa, “Ta godau, neeni tau na7a immanaadan taani nena oichchidanaa? Taani nena, “Tana coo mela qaaqqayoppa’ yaagabeikkinnaa?” yaagaasu.

²⁹ Yaagin Elssaa7i Gehaaza, “Ne adussa maayuwaa ne qabattuwan sirqqa; yaatada ta gatimaa ekkada eesota. Ogiyan oonaaranne gaittikko, sarotoppa; ooninne nena sarotikko, zaarada sarotoppa. Ta gatimaa na7aa som77uwan wotta” yaagiis.

³⁰ SHin na7aa aayiyaa, “GODAI ero! Ne shemppoi ero! Taani nena yeggada biikke” yaagaasu. Yaagin Elssaa7i denddidi, o kaalliis. ³¹ Gehaazi etappe sinttatidi biis. Biidi gatimaa na7aa som77uwan wottiis; shin cenggurssi woikko shemppoi baawa. Yaatin Gehaazi Elssaa7eera gaittanau simmidi yiidi, “Na7ai beegottibeenna” yaagidi yootiis.

³² Elssaa7i soo gelidi, he na7aa ahai a arssan zin77idaagaa be7iis. ³³ Be7idi ba bollinne na7aa bollinne kariyaa gorddidi, GODAA woosiis. ³⁴ Hegaappe guyyiyan, na7aa ahaa bolli kiyidi, ba doonaa a doonan, ba aifiyaa a aifiyan, ba kushetakka a kushetun gatti wottidi zin77iis. Zin77aanne na7aa bollai ho77iis. ³⁵ Ho77in Elssaa7i denddidi, so gidдон yaanne haanne simerettiis. Naa77anttuwaakka simmidi, na7aa bolli cogochchidi zin77iis. Yaatin na7ai laapputoo hedhdhishidoogaappe guyyiyan xeelliis.

³⁶ Yaatin Elssaa7i Gehaaza xeesidi, “Ane ha SHuneemiyo xeesa” yaagiis. Yaagin Gehaazi o xeesiis. Xeesin a yiido wode, Elssaa7i o, “Ne na7aa ekka” yaagiis. ³⁷ Hegaappe guyyiyan, maccaasiyaa Elssaa7a tohuwan wullada, biittan gufannaasu. Yaatada ba na7aa ekkada kare kiyaasu.

Hara Naa77u Maalaalissiyaabata

³⁸ Elssaa7i Gelggala simmidi yiido wode, biittai namisetti uttiis. Hananabaa yootiyaageetu citai a sinttan uttidaashin, i ba ashkkaraa, “Wogga keriyaa taman wottada, ha asatuyyo woxiyaa katta” yaagiis. ³⁹ Etappe issoi santta milatiya bonccota maxidi ehaanau gade biis. Biidi morkkida gosiyaa turaa demmiis; demmidi tookkanau danddayiyoogaa keena daro gosiyaa ekkidi yiis. I aibakko erennan anccidi, keriyaa yeggiis. ⁴⁰ Asati maana mala, woxiyaa tigidosona. Eti woxiyaa tushkki a mi be7ido wode, “Xoossaa asoo, ha keriyaa woriyaabai de7ees!” yaagidi waassidosona. Asati maanau danddayibookkona.

⁴¹ Yaatin Elssaa7i, “Yaatikko tau xiilliyaa ekkidi yiite” yaagiis. He xiilliyaa keriyaa qolidi, “Asai maanaadan woxiyaa tigate” yaagiis. Hegaappe simmin, keriyaa iitabi beettibeenna.

⁴² Koiron gakkida kattaappe uuhettida laatamu, banggaa komppuwaa, tiya kattaara issippe ba ogoruwan yeggi ekkidi, Xoossaa asassi ehiya issi bitanee Ba7aali-SHaliisha giyoosaappe yiis. Yin Elssaa7i ba ashkkaaraa, “Maanaayyo asau aatta” yaagiis.

⁴³ Yaagin a ashkkaarai, “Taani xeetu asaa sintti haggaa waata aattoo?” yaagidi oichchiis.

SHin Elssaa7i, “Maanaayyo asau aato aatta; aissi giikko, GODAI ‘Eti maana; min xarzzaikka attana’ yaagees” yaagiis. ⁴⁴ Heggaa gishshau, ashkkaarai eta sintti aattin, eti miidosona. Min GODAI giidoogaadan, xarzzai attiis.

5

Naa7imaani Hanttaara Goga Harggiyaappe Paxiis

¹ Sooriyaa kawuwaa ola gadaawai Naa7imaani ba godan daroppe dosettidanne bonchchettida asa. Aissi giikko, a baggaara GODAI Sooriyaa olanchchatuyyo xoonuwaa immiis. Naa7imaani toorau qara asa; shin hanttaara goga harggee a oiqqi uttiis.

² Issi wode Sooriyaa biittaappe ambbaanoti Israa7eela biitti biidoogan, issi guutta na7iyo Israa7eelappe omooddidosona. He na7iyaa Naa7imaana maccaaseeyyo ashkkara gidaasu. ³ He na7iyaa ba godiyo, “Ta godai Samaariyan de7iya hananabaa yootiyaagaara gaittidabaa

gideerennee! Yaatiyaakko i a pattana shin” yaagaasu.

⁴ Yaagin Naa7imaani ba godaakko biidi, Israa7eelappe yiida na7iyaa giidoogaa ayyo yootiis. ⁵ Yootin Sooriyaa kawoi Naa7imaana, “Ba, taani Israa7eela kawuwaayyo dabddaabbiyaakka kiittana” yaagidi zaariis. Yaatin Naa7imaani hasttamu sha7u xaqara biraa, usuppun sha7u worqqa santtimiyaanne tammu kumetta maayuwaa ekkidi biis. ⁶ Israa7eela kawuwaayyo i ekkidi efido dabddaabbee, “Ha hanttaara goga harggiyaappe neeni ta ashkkaraa Naa7imaana pattana mala, ha dabddaabbiyaara taani a neekko kiittaas” yaagiyaagaa.

⁷ Israa7eela kawoi dabddaabbiyaa nabbabido sohuwaara dagammidi, ba maayuwaa pooshshidi, hagaadan yaagiis, “Taani a woranaunne pattanaunne Xooseeyye? Taani issi asa a hanttaara goga harggiyaappe pattana mala, ha bitanee taakko aissi kiittii? I tanaara ooyettanau gaasuwaa koyiyoogaa be7ite” yaagiis.

⁸ Xoossaa asa gidiya Elssaa7i Israa7eela kawoi ba maayuwaa pooshshidoogaa siyido wode, akko asa kiittidi, “Ne maayuwaa aissi pooshshadii? A haa taakko yedda; Israa7eelan hananabaa yootiyaagee de7iyoogaa taani a erissana” yaagiis.

⁹ Yaatin Naa7imaani ba paratanne paraa gaareta ekkidi biis; biidi Elssaa7a karen eqqiis. ¹⁰ Elssaa7i akko asa kiittidi, “Ba, baada Yorddaanoosa SHaafan laapputoo meecetta; ne harggiyaappe neeni paxananne geeyananne” yaagidi azaziis.

11 SHin Naa7imaani hanqqetti denddidi, “Be7ite, taani, tumukka i taakko yi eqqidi, GODAA ba Xoossaa sunntaa xeesidi, qassi ba kushiya he xeleguwaa bollan qaattidi, tana ha hanttaara goga harggiyaappe pattees yaagada qoppaas. ¹² Damasqqo shaafati, Abaaninne Parifaari Israa7eelan de7iya shaafa ubbaappe kehokkonaayye? Yaatin taani etan meecettada geeyaichchikkaana?” yaagiis. Yaagi hanqqettidi, guyye simmiis.

¹³ Simmin a ashkkarati akko shiiqidi, “Nu aawau, hananabaa yootiyaagee neeni gitabaa oottanaadan neeyyo yootiyaakko, woni neeni oottikkiiyye? Yaatin i nena, ‘Baada meecettada geeya’ yaagidoogee ai deexxi?” yaagidosona.

¹⁴ Yaatin i duge wodhdhidi, Xoossaa asi ayyo yootidoogaadan Yorddaanoosa SHaafan laapputoo muukettidi meecettiis. Meecettin a bollai yiira na7a bollaadan hanidi paxiis; paxidi geeyiis.

¹⁵ Hegaappe guyyiyan, Naa7imaaninne aara yiida asai ubbai Elssaa7ekko guyye biis. Bin Naa7imaani a sinttan eqqidi, “Israa7eela biit-taanappe attin, sa7a ubban Xoossi bainnaagaa taani ha77i eraas. Hayyanaa ha77i taani ne ashkkarai immiyo imuwaa ekka!” yaagiis.

¹⁶ Yaagin Elssaa7i, “Taani ayyo oottiyo GODAI ero! Taani neeppe aibanne ekkikke” yaagiis. Elssaa7i imuwaa ekkanaadan Naa7imaani woossinkka, i ixxiis.

¹⁷ Hegaappe guyyiyan Naa7imaani, “Ekkana xayiyaabaa gidikko, neeni taayyo naa77u baqulo caana biittaa immanaadan taani nena

woossais. Aissi giikko, taani ne ashkkarai hachchippe hini baggan xuuggiyo yarshshuwaa GODAAYYO yarshshanaappe attin, hara xoossatuyyo yarshshikke. ¹⁸ SHin GODAI taayyo ne ashkkaraayyo issibaa atto go. Ta kawoi Rimmoona giyo eeqau goinnanau geliyo wode, taanikka a ajjabada gelada goinnanau koshshees. GODAI taayyo ne ashkkaraayyo hegaa atto go” yaagiis.

¹⁹ Yaagin Elssaa7i, “Saruwan g akka!” yaagiis. Yaagin Naa7imaani denddidi biis.

I guuttaa zardda7idi biishin, ²⁰ Xoossaa asa gidiya Elssaa7a ashkkarai Gehaazi, “Ta godai Elssaa7i Sooree Naa7imaani ehiidobaappe aibakka ekkennan coo yeddiis. GODAI ero! Taani a geeduwaa woxxada, appe issibaa ekkana” yaagidi qoppiis. ²¹ Hegaa gishshau, Gehaazi Naa7imaana kaalliis. Ba geeduwaa woxxiyoogaa Naa7imaani be7idi, aara gaittanau paraa gaariyaappe wodhdhidi, “Aibeeshsha, saro gidennee?” yaagidi oichchiis.

²² Oichchin Gehaazi, “Aikko baa; saro! SHin tana ta godai, “Efireema gezziyaappe hanan-abaa yootiyaageetu zata gidiya naa77u wodallati ha77i taakko yiidosona. Hayyanaa etayyo heezzu sha7u xaqara biraanne naa77u kumetta maayonne imma” gaada a oichcha’ yaagidi kiittiis” yaagiis.

²³ Yaagin Naa7imaani Gehaaza, “Yaatikko hayyanaa usuppun sha7u xaqara biraa ekka” yaagiis. Naa7imaani Gehaaza shoobbidi, he biraa naa77u qarcciitan yeggidi, naa77u kumetta maayuwaarakka naa77u ashkkarata toossidi,

Gehaazappe sinttau yeddiis. ²⁴ Gehaazi de7iyo keraa eti gakkini, biraanne maayuwaanne etappe ekkidi, soo gelissii. Yaatidi eta moissin, eti biidosona.

²⁵ Hegaappe guyyiyan, soo gelidi, ba godaa Elssaa7a sinttan eqqiis. Yaatin Elssaa7i Gehaaza, “Au baadii?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Gehaazi, “Taani ne ashkkarai awanne babeikke” yaagidi zaariis.

²⁶ SHin Elssaa7i zaaridi, “Bitanee nenaara gaittanau paraa gaariyaappe wodhdhiyo wode, ta ayyaanai nenaara de7ees gidenee? Hagee miishshaanne maayuwaa, woikko wogaraanne woiniyaa turaa sohuwaa, woikko dorssaa wudiyaanne miizaa wudiyaa, woikko attuma ashkkaraanne macca ashkkaraa ekkiyo wodeeyye?” ²⁷ Hegaa gishshau, Naa7imaana oiqqida hanttaara goga harggee nenanne ne zereetaa ubbaa meri merinau oiqqana” yaagiis. Yaagin Gehaazi Elssaa7a sinttappe kiyidi biishin, he harggee a oiqqin, a gogai shachchaadan booxxi bayiis.

6

Haattaa Bollan Toohettida Beexiyaa Aifyaa

¹ Hananabaa yootiyaageetu citai Elssaa7a, “Hagaa be7a! Nuuni de7iyo sohoi nuna daroppe un77ees. ² Nuuni ubbatikka mittaa qanxxanau Yorddaanoosa SHaafaa ane boos. Yan nuuyyo de7iyo soho ane keexxoos” yaagidosona.

Yaagin Elssaa7i, “Biite” yaagiis.

³ Yaagin hananabaa yootiyaageetuppe issoi, “Hayyanaa neenikka ne ashkkaratuura nunaara hinddarkkii?” yaagiis.

Yaagin Elssaa7i, “Eeno baana” yaagidi zaariis; ⁴yaatidi etaara issippe biis.

Biidi eti Yorddaanoosa gakkido wode, mit-taa qanxxuwaa doommidosona. ⁵ SHin etappe issoi mittaa qanxxishin, beexiyaa aifee kessi ekkidi, haattaa gidдон geliis. Gelin he bitanee, “Hai ta godau, taani garxxa ekkidoogaa; shin waanooshsha!” yaagidi waassiis.

⁶ Waassin Xoossaa asi, “Awan gelidee?” yaagidi oichchiis; oichchin bitanee gelido sohuwaa bessiis. Bessin Elssaa7i gatimaa qanxxidi, haattan oliis; olin beexiyaa aifee haattaa bollan toohettiis. ⁷ Hegaappe guyyiyan, Elssaa7i bitaniyaa, “Kessada ekka” yaagiis. Yaagin bitanee ba kushiyyaa yeddidi ekkiiis.

Elssaa7i Sooriyaa Olanchchata Qooqissidi Wora Kaalettiis

⁸ Sooriyaa biittaa kawoi Israa7eelatuura oletti-iddi de7ees. Yaanidaagee ba ola gadaawatuura zorettiiddi, “Taani hiqqasan, hiqqasan qatuwaa medhdhana” yaagiis.

⁹ Xoossaa asi Elssaa7i Israa7eela kawuwaakko asa kiittidi, “Sooriyaa asati he sohuwaa duge wodhdhiyo gishshau, he sohuwaara kanttoppa” yaagiis. ¹⁰ Hegaa gishshau, Israa7eela kawoi Xoossaa asi malaatido sohuwaa kiittidi, yan de7iya asai naagettanaadan hassayissiis. Kawoi naagettana mala, Elssaa7i wodiyan wodiyan hassayissiis.

11 Ha yohoi Sooriyaa kawuwaa keehippe han-qqetissiis; yaatin i ba ola gadaawata xeesidi, “Nu gidдон Israa7eela kawuwaa bagga gididai oon-akko ane taayyo yootite” yaagidi oichchiis.

12 A ola gadaawatuppe issoi, “Ta godau, kawuwau, nu gidдон heгаа oottiyai ooninne baawa. SHin ne siirixan de7aidda neeni haasayiyobaa ubbaa Israa7eelan de7iya hananabaa yootiya Elssaa7i Israa7eela kawuwaayyo yootees” yaagiis.

13 Yaagin kawoi, “Taani asa kiittada a omood-danaadan, biidi awan de7iyaakkonne koyite” yaagiis.

Guyyeppe eti, “I Dootaana giyo kataman de7ees” yaagidi yootidosona.

14 Yootin kawoi daro olanchchata paratuuranne paraa gaaretuura yaa yeddiis. He yeddidoogeeti qammi yiidi, katamaa dooddidosona. 15 Xoossaa asa Elssaa7a ashkkarai wonttetta gallassi guuraara denddidi, kare kiyiyo wode, olanchchati paratuuranne paraa gaaretuura katamaa dooddi wottidosona. He ashkkarai, “Aayye7ana nunoo! Ta godau, nuuni waananee?” yaagidi oichchiis.

16 Oichchin i, “Yayyoppa! Nunaara de7iyaageeti etaara de7iyaageetuppe daroosona” yaagidi zaariis.

17 Hegaappe guyyiyan Elssaa7i, “Abeet GODAU, i be7anaadan a aifiyaa poga” yaagidi woossiis. Woossin GODAI Elssaa7a ashkkaraa aifiyaa pogin, Elssaa7a yuusho ubban de7iya tamaa paratinne paraa gaaretinne keraa maayidaageeta be7iis.

18 Sooreti a bolli woraajjido wode Elssaa7i, “Ha asatu aifiyaa qooqissarkkii” yaagidi GODAA

woossiis. Elssaa7i woossidoogaadan GODAI eta aifiyaa qooqissiis. ¹⁹ Hegaappe guyyiyan, Elssaa7i eta, “Ogee haggaa gidenna; katamaikka haggaa gidenna. Intte koyiyo asa taani inttena bessana; tana kaallite” yaagiis. Yaagidi eta kaalettidi, Samaariyaa katamaa efiis.

²⁰ Eti Samaariyaa katamaa gelosaarakka Elssaa7i, “Abeet GODAU, ha asati xeellanaadan eta aifiyaa poga” yaagiis. Yaagin GODAI eta aifiyaa pogin, eti Samaariyaa gidдон de7iyooḡaa be7idosona. ²¹ Israa7eela kawoi eta be7ido wode Elssaa7a, “Ta aawau, taani eta woroo? Taani eta woroo?” yaagidi oichchiis.

²² Oichchin Elssaa7i, “CHii woroppa! Hageeti attin, neeni ne bisuwaaninne ne wonddafiyan omooddidoogeet akka woranau bessenna. Eti miidi uyidi bantta godaakko baanaadan, oittaaanne haattaanne eta sintti aatta” yaagiis. ²³ Heggaa gishshau, Israa7eela kawoi etau gibiraa giigisiis. Giigissin eti miidoogaappenne uyidoogaappenne guyyiyan, i eta yeddin, bantta godaakko simmidosona. He wodeppe doommin, Sooreti Israa7eelatu bollan woraajjiyoḡaa agḡi bayidosona.

Samaariyaa Katamai Doodettiis

²⁴ Hegaappe guyyiyan, Sooriyaa Kawoi Benihadaadi ba olanchchata ubbaa shiishshidi, biidi Samaariyaa katamaa dooddiis. ²⁵ Eti doodido gaasuwan Samaariyaa kataman hanttaara koshai geliis; gelin issi hariyaa huuphee hospun tammu xaqara biran, naa77u xeetu giraame gididiya haraphphiyaa shiyai ichchashu xaqara biran baizettiis.

²⁶ Israa7eela kawoi katamaa dirssaa gimbbiyaa bollaara aadhdhishin, issi maccaasiyaa, “Ta godau, kawuwau, tana maaddarkkii” yaagada waassaasu.

²⁷ Waassin kawoi o, “Nena GODAI maaddennan ixnikko, taani neeyyo maaduwaa auppe demmanau danddayiyaanaa? Kattaa qoxxiyo audiyaappeeyye, woiniyaa aifiyaa gum77iyo sohuwaappee?” yaagiis. ²⁸ Qassi i o, “Neeni waanadii?” yaagidi oichchiis.

Oichchin maccaasiyaa zaarada, “Ha maccaasiyaa tana, ‘Hachchi ne na7aa maanau ekkada ya; qassi wontto nuuni ta na7aa maana’ yaagaasu. ²⁹ Hegaa gishshau, ta na7aa doissidi miida; wonttetta gallassi taani o, ‘Nuuni maanau ne na7aa ekkada ya’ yaagaas. SHin a ba na7aa qosaasu” yaagaasu.

³⁰ Kawoi maccaasiyaa yootidoogaa siyidi, ba maayuwaa pooshshi oliis. Yaatidi i gimbbiyaa bollaara aadhdhishin, garssa baggaara i maayido waaruwaa asai be7iis. ³¹ Hegaappe guyyiyan kawoi, “SHafaaxa na7aa Elssaa7a guuggee a bolli hachchi pe7ikko, Xoossi tana woro!” yaagiis.

³² He wode Elssaa7i ba son uttiis; cimatika aara issippe de7oosona. Kawoi baappe sinttau asa kiittiis; shin he bitanee gakkanaashin, Elssaa7i cimata, “Ha shemppo woriyaagee ta qooriyaa muucissanau asa kiittidoogaa intte be7eetii? He kiitettidaagee yiido wode, kariyaa gorddidi gelissoppite. A godaikka a kaallidi yiiddi de7ees” yaagiis.

³³ I cimatuura haasayishin, kiitettidaagee akko yiis. Yin kawoikka yiidi, “Ha metoi GODAAPPE

yiis. Yaatin taani hagaappe daruwaa GODAA aissi naagiyaanaa?” yaagiis.

7

¹ Yaagin Elssaa7i, “GODAA qaalaa siya! GODAI hagaadan yaagees, ‘Wontto hannoode heezzu kilo giraame gisttiyaa xiillee woikko usuppun kilo giraame banggai Samaariyaa katamaa penggen issi xaqara biran baizettana’ yaagees” yaagiis.

² Kawuwaassi matattiya halaqai Xoossaa asayyo, “Be7a, GODAI salotu maskkootiyaa dooyiyaakkonne hegee hanenna” yaagiis.

Yaagin Elssaa7i zaaridi, “Neeni hegaa ne aifiyan be7ana; shin appe ainne maakka” yaagiis.

Sooriyaa Olanchchati Baqatidosona

³ Katamaa geliyo penggiyan hanttaara goga harggee oiqqido oiddu asati de7oosona. Eti issoi issuwaa, “Nuuni haiqqana gakkanaashin, hagan aissi gam77iyoo? ⁴ Nuuni katamaa gelana giikko, koshai de7iyo gishshau, nuuni yan haiqqana. Qassi hagan gam77ikkokka haiqqana. Hegaa gishshau, Sooretu qatuwaa ane boos. Eti nuna ashshikko attana; eti worikko haiqqana” yaagidosona.

⁵ Sa7ai lem77ido wode denddidi, Sooretu qatuwaa biidosona. Eti biidi qatuwaa gakkiyo wode, issi asinne yan baawa. ⁶ Aissi giikko, GODAI paraa gaaretunne paratu gurubanne daro olanchchatu cenggurssaa Sooriyaa asata sissiiis. Yaatin eti issoi issuwaa, “Siyite, Israa7eela kawoi nuna olissanau, Hiitetunne Gibxxetu kawota keraa qanxxidi ehiis” yaagidosona.

⁷ Hegaa gishshau, eti denddidi, bantta qatuwaa,

bantta dunkkaaniyaa, bantta paratanne bantta haretanne muliyaa yeggi bayidi, sa7ai lem77idaagan bantta shemppuwaa ashshanau baqatidosona.

⁸ He hanttaara goga harggee oiqqido asati Sooretu qatuwaa gakkidi, eta dunkkaanetuppe issuwaa gelidosona. Gelidi miidosonanne uyi-dosona; qassi biraa, worqqaanne maayuwaa ekki efidi qottidosona. Naa77anttuwaa simmidi, hara dunkkaaniyaa gelidosona; gelidi appe ekki-doogaakka qottidosona.

⁹ Hegaappe guyyiyan, eti issoi issuwaa, “Nuuni lo77obaa oottibookko. Hachchi mishiraachcho gallassa; shin nuuni co77u giida. Sa7ai wonttana gakkanaashin, co77u giidi uttikko, nuuni qaxxayettana. Ane ha77i sohuwaara biidi, kawuwaa so asau yootoos” yaagidosona.

¹⁰ Hegaa gishshau, eti biidi, katamaa penggiyaa naagiyaageeta xeesidi, hagaadan yaagidosona; “Nuuni Sooretu qatuwaa biida; shin issi asi woikko asa cenggurssinne he sohuwan baawa. Qashetti uttida paratu xalaalainne haretinne de7oosona; qassi eti aggidi biido dunkkaanetikka de7oosona” yaagidosona. ¹¹ Yaagin penggiyaa naagiyaageeti xeesidi, kawuwaa so asaayyo yootidosona.

¹² Yootin kawoi qammi denddidi ba halaqatuyyo, “Sooreti nuna oottidobaa taani intteyyo yootana. Nuuni namisettiyoogaa eti eroosona. Hegaa gishshau, bantta qatuwaappe kiyidi, gaxariyan qosettidi, eti katamaappe kare kiyin, nuuni eta paxa oiqqidi, katamaa gelana yaagidi qoppidosona” yaagiis.

¹³ Kawuwaa halaqatuppe issoi, hagaadan yaagiis; “Ha kataman attida asai kase haiqqida asaakka mala; haiquwaappe attenna. Hegaa gishshau, hanidabaa eranau ane asa dooroos. Dooridi attida ichchashu paratuura ane eta Sooretu qatuwaa yeddoos” yaagiis.

¹⁴ Hegaa gishshau, eti parai goochchiyo naa77u gaaretanne eta paratanne dooridosona. Doorinne kawoi eta Sooriyaa olanchchatu geeduwaa yeddiis. Kawoi toggiyaageeta, “Biidi hanidabaa be7ite” yaagidi azaziis. ¹⁵ Azazin eti Sooretu geeduwaa kaallidi, Yorddaanoosa SHaafaa gakkanaashin biidosona. Sooriyaa asati baqatiiddi olido maayoinne ola miishshainne ogiyan kumiis. Kiitetti biida asati guyye simmidi, kawuwaayyo yootidosona.

¹⁶ Hegaappe guyyiyan, asai biidi, Sooretu qatuwaa bonqqiis. Bonqqin GODAI giidoogaadan heezzu kilo giraame gisttiyaa xiillee woikko usuppun kilo giraame banggai issi xaqara biran baizettiis. ¹⁷ Kawoi baassi matattiya halaqaa penggiyaa naagiyaageetu halaqa kessidi sunttiis; shin asai a penggen dirxxiis. Kawoi Elssaa7ekko biido wode, Elssaa7i ha halaqaa bolli yootidoogaadan, bitanee haiqqiis. ¹⁸ Aissi giikko, Xoossaa asi Elssaa7i kase kawuwaayyo, “Wontto hannoode heezzu kilo giraame gisttiyaa xiillee woikko usuppun kilo giraame banggai Samaariyaa kataman issi xaqara biran baizettana” yaagiis.

¹⁹ He wode he halaqai Elssaa7eyyo, “Be7a, GODAI salotu maskkootiyaa dooyiyaakkonne hegee hanenna” yaagidi zaariis. Yaagin Elssaa7i,

“Neeni hegaa ne aifiyan be7ana; shin appe ainne maakka” yaagidi zaariis. ²⁰ Yaatin Elssaa7i yootidoogaadan, he bitanee asai penggen dirxxin haiqqiis.

8

SHuneema Katamaappe Betida Maccaasiyaa Simmaasu

¹ Elssaa7i i na7aa haiqqidaagaa pattido maccaasiyo issi wode, “Ne so asaa ekkada hagaappe ba; baada neeni danddayiyo sohuwan awaaninne gam77ashsha. Aissi giikko, GODAI laappun laitta gam77iya koshaa ha biittaa bolli awaajjirggiis” yaagiis. ² Yaagin maccaasiyaa Elssaa7i yootidoogaadan ba so asaara baada, Pilisxxeema biittan laappun laittaa de7aasu. ³ Laappunnta laittaa wurssettan maccaasiyaa Pilisxxeema biittaappe simmaasu. Simmada ba keettaanne ba gadiyaanne oichchanau kawuwaakko baasu.

⁴ He wode kawoi Xoossaa asa Elssaa7a ashkkaraa Gehaazaara haasayiiddi, “Elssaa7i oottido gita ooso ubbaa taayyo ane oda” yaagiis.

⁵ Elssaa7i haiqqida na7aa waatidi pattidaakko, Gehaazi kawuwaayyo odishin, Elssaa7i na7aa pattido maccaasiyaa ba keettaanne ba gadiyaanne oichchanau yaasu.

Yin Gehaazi, “Ta godau, kawuwau, maccaasiyaakka hanno; Elssaa7i haiquwaappe pattido i na7aikka haga” yaagiis. ⁶ Kawoi maccaasiyo hegaabaa oichchin, ayyo yootaasu.

Hegaa gishshau, kawoi halaqaa xeesidi, “Ha maccaaseessa gidida ubbabaanne qassi a agga

biido wodiyaappe hachchi gakkanaashin, i gaden morkkida ubbabaa iyyo zaara” yaagidi azaziis.

Hazaa7eeli Sooriyaa Biittan Kawotiis

⁷Elssaa7i Damasqqo katamaa biis; biidi gakkiiyo wode, Sooriyaa Kawoi Benihadaadi harggees. Harggiyaagaayyo, “Xoossaa asi haggaa yiis” yaagidi odidosona.

⁸Odin kawoi Hazaa7eela, “Immiyoobaa oiqqada, Xoossaa asaara gaittanau ba. Baada a baggaara, ‘Taani ha harggiyaappe paxanee?’ yaagada GODAA oichcha” yaagiis.

⁹Hegaa gishshau, Hazaa7eeli Damasqqon de7iya dumma dumma qommo murutabaappe oitamu gaameelan caanidi ekkidi, Elssaa7eera gaittanau biis. Biidi Elssaa7a sinttan eqqidi, “Ne na7ai Sooriyaa Kawoi Benihadaadi, ‘Taani ha harggiyaappe paxanee?’ yaagidi, nena oichchanaadan tana neekko kiittiis” yaagiis.

¹⁰Yaagin Elssaa7i Hazaa7eelayyo, “Neeni baada ayyo, ‘Tuma neeni paxana’ yaaga. SHin i tuma haiqqanaagaa tana GODAI bessiiis” yaagiis.

¹¹Hegaappe guyyiyan, Hazaa7eeli yeellatana gakkanaashin, Elssaa7i a tishshi oottidi xeelliis; xeellidi yeekkiis.

¹²Yaatin Hazaa7eeli, “Ta godai aibissi yeekkii?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Elssaa7i, “Neeni Israa7eela asaa bolli oottana iitabaa taani eriyo gishshau yeekkais. Eta qatuwaa neeni taman xuuggana; eta wodal-lata neeni bisuwan worana. Qassi eta yiiratakka neeni shuchchan mentterettana; eta shahaara

maccaasatu uluwaakka neeni daakkana” yaagidi zaariis.

¹³ Hazaa7eeli zaaridi, “Taani ne ashkkarai, pattenna kanai, haggaa mala gitabaa oottanau waatada danddayiyanaa?” yaagiis.

Yaagin Elssaa7i zaaridi, “Neeni Sooriyaa biittan kawotanaagaa tana GODAI bessiiis” yaagiis.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan, Hazaa7eeli Elssaa7eppe shaahettidi, ba godaakko simmidi biis. Bin Benihadaadi a, “Elssaa7i nena woigidee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Hazaa7eeli, “Neeni tumuppe paxana yaagidi taayyo yootiis” yaagiis.

¹⁵ SHin wonttetta gallassi Hazaa7eeli bullukkuwaa ekkidi, haattan yakkissidi, kawuwaa an tucciis; tuccin kawoi haiqqiis. Haiqqin Hazaa7eeli a sohuwan bau kawotiis.

*Yihudaa Kawuwaa Yoraama
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 21:1-20)*

¹⁶ Akaaba na7ai, Israa7eela Kawoi Yoraami kawotido ichchashantto laittan, Yihudaa Kawuwaa Yoosaafixa na7ai Yoraami Yihudan kawotiis. ¹⁷ Yoraami kawotiyo wode laittai ayyo hasttamanne naa77a; i Yerusalaamen hospun laitta kawotiis. ¹⁸ Yoraami Akaaba na7iyo machcho ekkido gishshau, Akaaba so asai hemettidoogaadankka kase Israa7eela kawotu ogiyan i hemettiis; GODAA sinttankka iitabaa oottiis. ¹⁹ Gidikonne ba ashkkaraa Daawita gishshau, GODAI Yihudaa xaissanau koyibeenna; Daawita zerettai merinau kawotanau GODAI ufaissaa immi wottiis.

²⁰ Yoraami kawotido wode, Eedooma asai Yihudaa kawuwaa bolli makkalidi, banttau kawuwaa kawoyidosona. ²¹ Hegaa gishshau, Yoraami ba paraa gaaretu ubbaara Xa7iira giyo sohuwaa biis. Bin Eedooma asati anne a paraa gaaretu halaqatanne dooddidosona; shin Yoraami qammi denddidi, doodaa duuterettidi kanttiis. A olanchchatikka baqatidi, guyye soo simmidosona. ²² He wodeppe doommidi hachchi gakkanaashin, Eedooma asai Yihudaa asaassi haarettibeenna. Liibina asai qassi he wode makkaliis.

²³ Yoraami hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ²⁴ Yoraami haiqqidi, ba maizzan gaittiis. Ba maizza aawatuura Daawita Kataman moogettiis. A sohuwan a na7ai Akaaziyaasi kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Akaaziyaasa

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 22:1-

6)

²⁵ Akaaba na7ai, Israa7eela Kawoi Yoraami kawotido tammanne naa77antto laittan, Yihudaa Kawuwaa Yoraama na7ai Akaaziyaasi Yihudan kawotiis. ²⁶ Akaaziyaasi kawotido wode, laittai ayyo laatamanne naa77a;¹ i Yerusalaamen issi laitta kawotiis. A aayee sunttai Ataalo; a Israa7eela Kawuwaa Omirayyo na7aa na7iyo. ²⁷ Akaaba so asaa ogiyaa i hemettiis; Akaaba so asai oottidoogaadan, GODAA sinttan iitabaa

¹ **8:26** Laatamanne naa77a: Laittai ayyo laatamanne naa77a woikko oitamanne naa77a. Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 22:2 xeella.

oottiis. I heгаа hanidoogee etayyo bollo gidido gishshaassa.

²⁸ Akaaziyaasi Sooriyaa Kawuwaa Hazaa7eelaara Gala7aaden de7iya Raamoota giyo kataman olettanau biiddi, Akaaba na7aa Yoraamaara issippe biis. Bin Sooriyaa asati Yoraama caddidosona. ²⁹ Yoraami Sooriyaa Kawuwaa Hazaa7eelaara olettiyo wode, Sooriyaa asati caddido cachchaa patti ekkanaу Iziraa7eela katamaa simmiis. Hegaappe guyyiyan, Yoraama na7ai, Yihudaa Kawoi Akaaziyaasi Akaaba na7aa Yoraama cadettidaagaa oichchanau duge Iziraa7eela katamaa biis.

9

Yeehu Israa7eela Bolli Kawotanau Tiyettiis

¹ Hananabaa yootiya Elssaa7i hananabaa yootiyaageetu citaappe issi bitaniyaa xeesidi, hagaadan yaagiis; “Ne kaabbaa ne qabattuwan sirqqa; sirqqada ha xaaruwaa zaitiyaa ekkada, Gala7aaden de7iya Raamoota giyo katamaa ba.

² Baada gakkada, Yoosaafixa na7aa, Nimishayyo na7aa na7aa Yeeha koya. Koya demmada, a laggetuppe a gaxi kessada, qol77o gelissa.

³ Hegaappe guyyiyan, xaaruwaa zaitiyaa ekkada, a huuphiyan tigaidda, ‘Nena GODAI, “Neeni Israa7eela bolli kawotanaadan taani nena tiyais” yaagees’ yaaga. Yaatada kariyaa dooyada, baqatappe attin, gam77oppa” yaagiis.

⁴ Hegaа gishshau, hananabaa yootiya wodal-lai Gala7aaden de7iya Raamoota katamaa biis.

⁵ Biidi i yaa gakkido wode, ola gadaawati issippe

zorettiyaageeta demmiis. Demmidi, “Gadaawau, taani neeyyo yootiyoobai de7ees” yaagiis.

Yaagin Yeehu, “Nu giddoppe oossi yootuutee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin hananabaa yootiyaagee, “Gadaawau, neeyyo yootana” yaagidi zaariis.

⁶ Yeehu denddidi soo gelin, hananabaa yootiyaagee a huuphiyan zaitiyaa tigidu, “GODAI Israa7eela Xoossai nena hagaadan yaagees, ‘Neeni GODAA asaa bolli, Israa7eela bolli kawotanaadan taani nena tiyais. ⁷ Neeni ne godaa Akaaba zariyaa xaissana. Aissi giikko, taani Elzzaabeela gussido hananabaa yootiya ta ashkkaratu suuttaanne ta hara ashkkaratu suuttaa haluwaa kessana. ⁸ Akaaba zare ubbai xayana; taani Israa7eelan Akaaba zariyaappe aille gidin, goqa gidin, attuma ubbaa xoqollana. ⁹ Akaaba zariyaa Nabaaxa na7aa Iyorbbaama zariyaadaaninne Akiya na7aa Baa7isha zariyaadan taani oottana. ¹⁰ Elzzaabeelo gidikko, Iziraa7eela goshshan o kanati maana; ooninne o moogenna’ yaagees” yaagiis. Hegaa yootidoogaappe guyyiyan, kariyaa dooyi yegginne wottaa kati bayiis.

¹¹ Yeehu ba lagge gidida ola gadaawatukko biido wode, etappe issoi a, “Sa7ai saroo? Ha gooyiya bitanee neekko aibissi yiidee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Yeehu etayyo, “Ha bitaniyaanne a haasayaanne intte ereeta” yaagiis.

¹² Yaagin eti, “Hagee worddo. Ane neeni nuuyyo yoota” yaagidosona.

Yaagin Yeehu, “I taayyo, ‘GODAI nena, “Neeni Israa7eela bolli kawotanaadan taani nena tiyaas” yaagees’ yaagiis” yaagiis.

¹³ He wode eti eesuan bantta maayuwaa ekkidi, Yeehu yedhdhidi kiyiyo xekkan hiixxidosa; hiixxidi malkkataa punnidosa. Bantta qaalaakka xoqqu oottidi, “Yeehu kawotiis” yaagidosona.

Israa7eela Kawuwaa Yoraama Woridosona

¹⁴ Yaatin Yoosaafixa na7ai, Nimishayyo na7aa na7ai Yeehu Yoraama bolli maqettiis. Hegee haniyo wode, Yoraaminne Israa7eela asai ubbai Sooriyaa Kawuwaa Hazaa7eelappe Gala7aaden de7iya Raamoota giyo katamaa naaganau biichchidosona. ¹⁵ SHin etappekka Kawoi Yoraami Sooriyaa Kawuwaa Hazaa7eelaara olettido wode, Sooriyaa biittaa asati a caddido cachchaa xalettanau Iziraa7eela katamaa yiichchiis.

Yaatin Yeehu gadaawata, “Intte qofai heгаа gidikko, ha katamaappe issi asinne kiyi biidi, Iziraa7eela kataman ha oduwaa odennaadan teqqite” yaagiis. ¹⁶ Hegaappe guyyiyan, Yeehu paraa gaariyan kiyi uttidi, Iziraa7eela katamaa biis. Aissi giikko, Yoraami paxiichchibeenaaagee yan shemppees. Qassi Yihudaa Kawoi Akaaziyaasi a oichchanau yaa duge bi uttiis.

¹⁷ Iziraa7eela katamaa gimbbiyaa bolli eqqidi wochchiyaagee xeesidi, “Issi citai yiyaagee tau beettes” yaagiis.

Yaagin Yoraami, “Etaara gaittanaadan issi paraasa yedda. Paraawai biidi, ‘Sa7ai saroo?’ yaago” yaagiis.

18 Paraawai Yeehuura gaittanau biidi, “Kawoi nena, ‘Sa7ai saroo?’ yaagees” yaagiis.

Yaagin Yeehu, “Saroban nena gattiyaabi baawa. Ta guyye aadhdhada tana kaalla” yaagidi zaariis.

Yaatin wochchiyaagee kawuwaa, “Kiitetti-daagee etakko gakkiiis; shin guyye simmibeenna” yaagidi yootiis.

19 Hegaa gishshau, kawoi naa77antto paraawaakka etakko kiittiis. Kiittin i etakko yiidi, “Kawoi inttena, ‘Sa7i saroo?’ yaagees” yaagiis.

Yaagin Yeehu bitaniyaa, “Saroban nena gattiyaabi baawa. Ta guyye aadhdhada tana kaalla” yaagiis.

20 Wochchiyaagee, “Naa77antto paraawai etakko gakkiiis; shin guyye simmidi yeenna. Qassi gaariyaa laagoi Nimisha na7aa na7aa Yeehu laaguwaa mala; i gooyiya asadan laaggees” yaagidi yootiis.

21 Hegaappe guyyiyan, Kawoi Yoraami, “Taayyo paraa gaariyaa waaxite” yaagidi azaziis.

Azazin paraa gaariyaa waaxidosona. Waaxin Israa7eela Kawoi Yoraaminne Yihudaa Kawoi Akaaziyaasi bantta gaariyan gaariyan uttidi, Yeehuura gaittanau biidosona. Biidi Iziraa7eeliyaa Naabute gaden a demmidosona. 22 Yoraami Yeeha be7ido wode, “Yeehuu, sa7i saroo?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Yeehu, “Ne aayee Elzzaabeeli ee-qaa goinoinne bitainne heгаа keeni daridaashin, saroi waani de7anau danddayii?” yaagidi zaariis.

23 Yaatiyoorin Yoraami ba paraa gaariyaa guyye zaaridi baqatiis. Baqatiiddi Akaaziyaasa xeesidi, “Akaaziyaasaa, hagee makkala” yaagiis.

²⁴ Hegaappe guyyiyan, Yeehu ba wonddafiyaa ba kumetta wolqqaappe dafidi, Yoraama naa77u katissiyaappe gidduwan dukkiis. Dukkin zubbee a wozanaara kanttidi kiyin, ba gaariyaa giddo kunddiis. ²⁵ Kunddin Yeehu gadaawaa Bidiqaara, “Yoraama denttada, kase Iziraa7eeliyaa Naabute gaden ola. Neenne taanne issippe Yoraama aawaa Akaaba kaallidi toggidi biishin, GODAI a bolli hananabaa giidi yootidoogaa hassaya. ²⁶ He wode GODAI, ‘Naabute suuttaanne a attuma naatu suuttaa taani zino be7aas; heгаа acuwaa taani nena tumu ha gaden qanxxissana’ yaagiis. Ha77i simmi GODAI giidoogaadan, Yoraama denttada, ha gaden ola” yaagiis.

Yihudaa Kawuwaa Akaaziyaasa Woridosona

²⁷ Yihudaa Kawoi Akaaziyaasi heгаа be7ido wode, Beeti-Haggaana giyo katamaa baqatidi biis. Bin Yeehu a kaallidi yedettiiddi, “Akka dukkite” yaagiis. Yaagin eti a kaallidi, Yibila7aama katamaa matan de7iya Guura giyo pudettan a gaariyaa bolli dukkidosona. Yaatin i Magiddo giyo katamaa baqatidi, yan haiqqiis. ²⁸ Haiqqin a ashkkarati gaariyan a ekkidi, Yerusalaame efiidosona; efiidi a maizza aawatuura Daawita Kataman moogidosona.

²⁹ Akaaba na7ai Yoraami kawotido tammanne isiinintta laittan Akaaziyaasi Yihudan kawotiis.

Kawee Elzzaabeeli Haiquwaa

³⁰ Hegaappe guyyiyan, Yeehu Iziraa7eela katamaa biis. Elzzaabeela heгаа siyido wode, ba aifiyaa tiyada, ba huuphiyaakka pixada, maskkootiyaara duge ogiyaa xeellaasu. ³¹ Yeehu

penggeera gelishin, “Laa ne godaa worida Zimiraa,² haggaa sarossi yaadii?” yaagaasu.

³² Yaagin Yeehu pude maskkootiyaakko xeellidi, “Laa ta bagga gidanai oonee? Ane oonee?” yaagiis. Yaagin naa77u woikko heezzu mureessati akko xeellidosona. ³³ Xeelliyaageeta Yeehu, “O duge oli aggite” yaagiis. Yaagin eti o duge olidosona. Yaatin i suuttai godaa bollinne paratu bollinne caccafettiis; parati bantta tohuwan o yedhdhidosona.

³⁴ Hegaappe guyyiyan, Yeehu kawo keettaa gelidi, miisinne uyiisinne. Yaatidi i, “Ha qanggettida mishiriyo efidi moogite; ai gidikkonne a kawo na7a” yaagiis. ³⁵ SHin eti o mooganau biiddi, iyyo guuggiyaappe, tohotuppenne kushetuppe attin, harabaa demmibookkona.

³⁶ Heggaa gishshau, eti simmidi, Yeehuyyo yootidosona; yootin i, “GODAI ba ashkkaraa Tishbbiyaa Eelaasa baggaara, ‘Iziraa7eelan de7iya gaden Elzzaabeeli ashuwaa kanati maana. ³⁷ Miishin attidaageekka Iziraa7eelan de7iya gadiyan pito mala gidana. Heggaa gishshau ooninne, “Hanna Elzzaabeelo” gaanau danddayenna’ yaagidi yootido qalalai haggaa” yaagiis.

10

Akaaba Zareta Ubbaa Woridosona

¹ Akaabayyo Samaariyaa kataman laappun tammu zareti attumaageeti de7oosona. Heggaa gishshaa Yeehu dabddaabbiyaa xaafidi, he

² **9:31** Zimiraa: Zimiri ba kawuwaa woriis. Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 16:8-12 xeella.

katamaa halaqatussi, cimatussinne Akaaba zareta dichchiyaageetussi Samaariyaa katamaa kiittiis. He dabddaabbiyan i, ² “Simmi intte godaa zareti inttenaara de7iyo gishshau, qassi paratinne paraa gaareti, yuushoi gimbbettido katamatinne ola miishshati intteyyo de7iyo gishshau, ha dabddaabbee inttena gakko sohuwaarakka, ³ intte godaa naatuppe issi payyaa dariyaagaa dooridi, a aawaa kawotaa araatan utissite. Yaatidi intte godaa keettau olettite” yaagiis.

⁴ SHin eti daroppe yayyidi, “Be7ite, naa77u kawoti a sinttan eqqanau danddayibookkona! Yaatin nuuni waani eqqanee?” yaagidosona. ⁵ Hegaa gishshau, kawo keettau aawatiyaagee, katamaa halaqai, cimatinne Akaaba zareta dichchiyaageeti Yeehussi hagaadan yaagidi kiittidosona; “Nuuni ne ashkkarata; neeni giyoobaa ubbaa nuuni oottana. Nu bolli oonanne kawoyokko. Nena lo77idabaa aibanne ootta” yaagidi kiittidosona.

⁶ Kiittin Yeehu etayyo naa77antto dabddaabbiyaa xaafidi, “Intte ta bagga gididi, tau azazettanau giigidabaa gidikko, intte godaa naatu qooriyaa muucite; muucidi eta guuggiyaa ekkidi, wontto hannoode Iziraa7eela katamaa yiite” yaagiis.

Kawuwaa zareti laappun tammatikka bant-tana dichchiya, he kataman erettida asatuura de7oosona. ⁷ He kawuwaa zareta dichchiya asatukko dabddaabbee gakkido wode, kawuwaa zareta laappun tammata akka woridosona. Woridi eta qooriyaa muucidi, eta guuggiyaa keeshiyan

aattidi, Iziraa7eela kataman de7iya Yeehussi yed-didosona.

⁸ Yeddin asai, “Eti kawuwaa zaretu guuggeta ekki yiidosona” yaagidi Yeehussi yootiis.

Yootin Yeehu, “Wontto maallado gakkanaashin, katamaa geliyo penggiyan eta naa77usan dooridi wottite” yaagidi azaziis.

⁹ Wonttetta gallassi maallado Yeehu kare kiyidi, asaa ubbaa sinttan eqqiis. Eqqidi, “Intte xillo. Ta godaa bolli maqettada woridai tana. SHin hageeta ubbaa woridai oonee? ¹⁰ Yaatikko simmi GODAI Akaaba zaretu bolli yootidoogaappe issi qaalinne sa7an wodhdhennaagaa inttiyo erite. Aissi giikko, GODAI ba ashkkaraa Eelaasa baggaara yootidobaa poliis” yaagiis. ¹¹ Hega gishshau, Yeehu Iziraa7eelan attida Akaaba zareta, a gita asata, a laggetanne a qeeseta ubbaa, ayyo aibanne ashshennan wori wurssiis.

¹² Hegaappe guyyiyan, Yeehu denddidi, Samaariyaa biis. Biidi Henttanchchatu Moottaa giyoosaa gakkiiddi, ¹³ Yihudaa kawuwaa Akaaziyaasa dabbotuura gaittiis. Gaittidi “Intte oonee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin eti, “Nuuni Akaaziyaasa dabbota; nuuni kawuwaa zaretanne kawee Elzzaabeeli naatanne sarotatau beettes” yaagidosona.

¹⁴ Yeehu ba asata, “Eta paxa oiqqite” yaagidi azaziis. Azazin eta paxa oiqqidi, Henttanchchatu Moottan de7iya haattaa ollaa matan eta oita-manne naa77ata akka woridosona; i etappe is-suwaanne ashshibeenna.

¹⁵ Yeehu he sohuwaappe denddidi yiidi, Rekaaba na7aa Yonadaabaara gaittiis. Gaittidi

a sarotidi, “Ta qofainne ne qofainne issuwaa. Yaatin ta bagga giduutee?” yaagiis.

Yaagin Yonadaabi, “Ee gidana” yaagidi zaariis.

Zaarin i “Ane ta kushiya oiqqa” yaagiis. Yaagin a kushiya oiqqidaagaa pude gaariyaa bolli kessiis. ¹⁶ Kessidi, “Tanaara hindda. Taani GODAU mishettiyoogaanne be7a” yaagiis. Yaagidi a ba gaariyan utissiis. ¹⁷ Yeehu Samaariyaa yiido wode, Akaaba zariyaappe attida ubbaa woriis; GODAI Eelaasassi odido qaalaadan eta xaissiis.

Ba7aalayyo Goinniyaageeta Woridosona

¹⁸ Hegaappe guyyiyan, Yeehu asaa ubbaa issippe shiishshidi, “Akaabi Ba7aalayyo guutta keenaa goinniis; shin taani appe daro goinnana. ¹⁹ Ha77i simmi Ba7aala sunttan hananabaa yootiya ubbata, ayyo goinniyaageeta ubbatanne a qeeseta ubbata taayyo xeesidi shiishshite. Etappe issi asinne paccennaadan xeellite. Aissi giikko, taani Ba7aalayyo daro yarshshuwaa yarshshanau hanais. He sohuwaa yeennan aggiya asi paxa de7enna” yaagiis. SHin Yeehu Ba7aalayyo goinniyaageeta cimmidi xaissanau heгаа oottiis.

²⁰ Yeehu, “Ba7aalayyo goinnana gallassaa awaajjite” yaagiis. Yaagin eti awaajjidosona.

²¹ Hegaappe guyyiyan, Yeehu Israa7eela biitta ubbaa kiittin, Ba7aalayyo goinniyaageetappe issi asinne attennan ubbati yiidosona; yiidi ubbaikka Ba7aala Eeqa Keettaa ha gaxaappe ya gaxaa gakkanaashin, qilxxi giidi kumidosona.

²² Yeehu goinniyaageetu maayuwaayyo aawatiya issi bitaniyaa, “Ba7aalayyo

goinniyaageetu ubbatussi maayuwaa eha” yaagiis. Yaagin bitanee etayyo maayuwaa ehiis.

²³ Hegaappe guyyiyan, Yeehunne Rekaaba na7ai Yonadaabinne Ba7aala Eeqa Keettaa gelidosona. Gelin Yeehu Ba7aalayyo goinniyaageeta, “Ba7aalayyo goinniyaageetappe attin, GODAA ashkkaratuppe issi asinne intte gidдон de7ikko xeellite” yaagiis. ²⁴ Hegaappe guyyiyan, eti xuuggiyo yarshshotanne hara yarshshotanne yarshshanau gidдо gelidosona.

Yeehu Ba7aala Eeqa Keettaappe kareera hosp-pun tammu asata giigissi wottiis. Yaatidi, “Int-teppe issi urai taani intte kushiyan wottiyo asat-uppe issuwaa yeddikko, a shemppoi he uraa shemppuwaara gada” yaagiis.

²⁵ Yeehu xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiy-oogaa polosaara, naagiyaageetanne halaqatanne, “Gidдо gelidi, eta worite. Etappe issi asinne kessi ekkoppo” yaagidi azaziis. Azazin eta bisuwan suppiyidi wurssidosona. Yaatidi naagiyaageetinne halaqatinne eta ahaa kare olidosona. Hegaappe guyyiyan, Ba7aala Eeqa Keettaa qol77o gelidosona. ²⁶ Gelidi Ba7aala Eeqa Keettaappe eeqa tuussata kessidi xuuggidosona. ²⁷ Qassikka Ba7aalau goinniyo eeqa shuchchaa kinchcherettidosona; Ba7aala eeqa keettaakka qolidosona. Yaatidi he sohuwaa sheeshsha keetta kessidosona; hachchi gakkanaashinkka he sohoi sheeshsha keetta gididi attiis.

²⁸ Hegaadan oottidi, Yeehu Ba7aala Israa7eelappe xaissiiis. ²⁹ Gidikkonne Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido nagaraa oottiyoogaa i aggibeenna.

Beeteleeninne Daanan Iyorbbaami essido worqqa maratu misiletuyyo i ba huuphen goinniis.

³⁰ Hegaappe simmin, GODAI Yeeha, “Neeni ta sinttan likke gididabaa oottada polido gishshaunne ta qofan de7iyaabaa ubbaa neeni Akaaba zaretu bolli oottido gishshau, ne zareti oiddantto yeletaa gakkanaashin, Israa7eela kawotaa araatan uttana” yaagiis. ³¹ Hegaa gidi uttinkka, Yeehu GODAA Israa7eela Xoossaa higgiiyaa ba kumetta wozanaappe minttidi naagibeenna; qassi Iyorbbaami Israa7eela naata ootissido nagaraa oottiyoogaa aggibeenna.

Yeehu Haiquwaa

³² He wodiyan GODAI Israa7eela biittaa xunttanau doommiis. Sooriyaa Kawoi Hazaa7eeli Israa7eela biittaaappe daro sohota xooniis. ³³ Xoonidi Yorddaanoosa SHaafaappe arshsho baggaara de7iya Gala7aadenne Baasaane biitta ubbaa oiqqiis. He biittati Arnnoona SHaafaa matan de7iya Aaro7era katamaappe doommidi, Roobeela biittaa, Gaada biittaanne Minaase biittaa gakkoosona.

³⁴ Yeehu hanido harabai, i oottidobai ubbainne a minotettai ubbai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ³⁵ Hegaappe guyyiyan, Yeehu haiqqidi, ba maizzan gaittiis; i Samaariyan moogettiis. A sohuwan a na7ai Yo7akaazi kawotiis. ³⁶ Yeehu Samaariyaa kataman Israa7eela biittaa bolli laatamanne hosppun laittaa kawotiis.

11

Yihudaa Kawiyoo Ataalo

*(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa
22:10-23:15)*

¹ Akaaziyaasa aayyiyaa Ataala ba na7ai haiqqidoogaa be7ido wode, denddada kawuwaa zariyaa ubbaa xaissaasu. ² SHin Kawuwaa Yoraama na7iyaa, Akaaziyaasa michchiyaa Yihoshebaa7a, haiqqanau de7iya kawuwaa naatu giddoppe Akaaziyaasa na7aa Yo7aasha wuuqqada ekkaasu. Ekkada anne a xanttiyaaronne hiixa keettan qottada, Ataala worennaadan ashshaasu. ³ Ataala biittaa haariyo wode ubban, na7ai Yihoshebaa7i matan GODAA Beeta Maqidasiyan usuppun laittaa qosettidi de7iis.

⁴ Laappunnta laittan Yoodaahee kawuwaa naagiyaageetunne kawo keettaa naagiyaageetu halaqatussi kiittidi, baakko GODAA Beeta Maqidasiyaa ehiissii. Ehiissidi etaara maachchaa maacettidi, eta GODAA Beeta Maqidasiyan caaqissii. Hegaappe guyyiyan, eta kawuwaa na7aa Yo7aasha bessii. ⁵ I eta, “Intte oottanabai haggaa. Sambbatan naaguwau geliyo kayai gakkido intte heezzu citaappe issi citai kawuwaa keettaa naago; ⁶ issi citai Suura giyo penggiyaa naago; qassi issi citai naagiyaageetuppe guyye baggaara de7iya penggiyaa naago. ⁷ Qassikka Sambbatan naaguwaappe haa kiyiya hankko naa77u citati kumettati kawuwaayyo Beeta Maqidasiyaa naagona. ⁸ Ola miishshaa oiqqidi, kawuwaa giddoyidi, kawoi kiyiyo wodenne geliyo wode

ubban aara issippe de7ona. Inttekko shiiqiya oonakka worite” yaagiis.

⁹ He halaqati qeese Yoodaahee azazidobaa ubbaa oottidosona. Eti ubbaikka Sambbata gallassan naaguwaa kayai gakkidoogeetakka naaguwaa kayaa polidaageetakka ekkidi, qeesiyaa Yoodaaheeko yiidosona. ¹⁰ Yin

qeesee GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya, beni Kawuwaa Daawita gondalletanne tooratanne ubbaa halaqatuyyo immiis. ¹¹ Naagiyaageeti issoi issoi ola miishshata bantta kushiyan oiqqidi, Beeta Maqidasiyaappe haddirssa baggaappe doommidi, ushachcha bagga gakkanaashin, yarshshiyosaa mataaninne Beeta Maqidasiyaa matan kawuwaa yuushuwan eqqidosa.

¹² Hegaappe guyyiyan, Yoodaahee kawuwaa na7aa kare kessidi, a huuphiyan kallachchaa wottiis. Wottidi Kawotaa Higgiyaa Maxaafaa ayyo immidi, tiyidi kawoyiis. Kawoyin asai kushiya baqqidi, ba qaalaa xoqqu oottidi, “Kawoi shemppo gam77o!” yaagiis.

¹³ Kawiyaa Ataala naagiyaageetu wocamaanne asaa wocamaanne siyido wode, asaakko GODAA Beeta Maqidasiyaa baasu. ¹⁴ Baada kawoi kase kawoti haniyoogaadan tuussaa matan eqqidaagaa be7aasu. Halaqatinne xurumbbaa punniyaageeti kawuwaa matan de7oosona; he biittaa asai ubbai ufaittidi, xurumbbaa punnees. Punnin Ataala ba maayuwaa pooshshada, “Hagee makkala! Hagee makkala!” yaagada waassaasu.

¹⁵ Qeese Yoodaahee olanchchatu halaqata, “Ataalo Beeta Maqidasiyan woroppite! O yaaranne haaranne salppida salppetuu gidduwan

wottidi, kare kessite. O ashshanau kajjeeliya asi de7ikko worite!” yaagiis. ¹⁶ Hegaa gishshau, eti o oiqqidi, kawo keettaa efidosona; efidi Paraa Penggiyan o woridosona.

*Yoodaahee Maachchaa Ooraxissiiis
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa
23:16-21)*

¹⁷ Hegaappe guyyiyan, asai GODAA asa gidana mala, Yoodaahee kawoinne asainne GODAARA maachchaa maacettana mala oottiis. Qassi kawuwaappenne asaappenne gidduwanka maachchaa maacissiiis. ¹⁸ He wode Yihudaa asai ubbai Ba7aala Eeqa Keettaa biidi, he keettaa qoliis; qolidi yarshshiyi sohotanne a misileta kinchcherettiis. Qassi Mataana giyo Ba7aala qeesiyaa yarshshiyi sohotu sinttan woridosona.

Hegaappe simmin, qeesiyaa Yoodaahee GODAA Beeta Maqidasiyan naagiyaageeta wottiis. ¹⁹ Wottidi banaara gadaawata, kawuwaa naagiyaageeta, kawo keettaa naagiyaageetanne Yihudaa asaa ubbaa ekkin, eti kawuwaa GODAA Beeta Maqidasiyaappe duge ehiidi, Naagiyaageetu Penggiyaa giyo penggiyaa baggaara kawo keetti issippe gelidosona. Gelin kawoi ba kawotaa araatan uttiis. ²⁰ Yaatin Yihudaa asai ubbai ufaittiis. Ataala kawo keettan bisuwan haiqqidoogaappe guyyiyan, katamaikka woppu giis.

²¹ Yo7aashi kawotiyo wode laappun laitta na7a.

12

Yihudaa Kawuwaa Yo7aasha
(*Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 24:1-16*)

¹ Yeehu Israa7eela biittan kawotido laappuntta laittan, Yo7aashi Yihudan kawotiis; i Yerusalaa-men oitamu laitta kawotiis. A aayee sunttai Xiibiyo; a Berssaabeha katamaappe yiida asa. ² Qeesee Yoodaahee a tamarissidonne zorido gishshau, i de7ido laitta ubban Yo7aashi GODAA sinttan suurebaa oottiis. ³ Gidikonne asai goinniyo xoqqa sohota xaissibeenna; asaikka he sohotun yarshshuwaa yarshshiyooqaanne ixaanaa cuwayiyooqaa aggibeenna.

⁴ Yo7aashi qeeseta xeesidi, “GODAA Beeta Maqidasiyaa yiya geeshsha miishshaa ubbaa shiishshite. Hegeekka huuphiyaa qoodaa wode imettiya miishshaanne asai ba sheniyan Beeta Maqidasiyaayyo ehiyo miishsha. ⁵ Yaatobare qeeseti ubbai he miishshaa ehiya asatuppe bantta siiriyaara siiriyaara ekkidi, Beeta Maqidasiyaa gidдон moorettidasaa ubbaa bottokonona” yaagiis.

⁶ SHin Kawoi Yo7aashi kawotido laatamanne heezantto laitti gakkanaashin, qeeseti GODAA Beeta Maqidasiyaa bottokonibookkona. ⁷ Hegaa gishshau, Kawoi Yo7aashi qeesiyaa Yoodaahanne hara qeesetanne xeesidi, “Beeta Maqidasiyaa gidдон moorettida sohota aibissi bottokonekketii? Miishshaa Beeta Maqidasiyaa bottokonanau immiteppe attin, intteyyo imettiya miishshaa oiqqoppite” yaagiis.

⁸ Yaagin qeeseti, “Asaappe hara miishshaa ekkokko; Beeta Maqidasiyaa gidдон moorettida sohotakka bottokonokko” yaagidi maayidosona.

⁹ Hegaappe guyyiyan, qeesiyaa Yoodaahee saaxine issuwaa ekkidi, a qum77uwan xoo7iyaa lukkiis; lukkidi yarshshiyooosaa matan GODAA Beeta Maqidasiyaa geliyoosan ushachcha baggaara wottiis. Geliyoosaa naagiya qeeseti GODAA Beeta Maqidasiyaa yiida miishsha ubbaa saaxiniyaa gidдон yeggoosona. ¹⁰ Saaxiniyaa gidдон daro miishshai dagattidaagaa eti be7ido wode ubban, kawo xaafeenne qeese ubbatu halaqai yoosona; yiidi GODAA Beeta Maqidasiyaa yiida miishshaa qoodidi, qarcciitatun qoloosona.

¹¹ Qoodettida miishshaa likkiyaa eridoogaappe guyyiyan, Beeta Maqidasiyaa oosuwaa wochchanau sunttettida asatuyyo immoosona. Immin eti miishshaa ekkidi, GODAA Beeta Maqidasiyan anaaxetusinne gimbbiyaageetussi immoosona. ¹² Qassi shuchchaa massiyaageetuyyoonne shuchchaa qoo7iyaageetuyyo qanxxoosona. Qassikka GODAA Beeta Maqidasiyaa bottokonanau sanqqaanne shuchchaanne koshshiya harabata shammoosona. ¹³ SHin Beeta Maqidasiyaa yiida miishshaappe GODAA Beeta Maqidasiyaayyo bira burccukkota, qapheta, keretanne xurumbbata woikko worqqaappenne biraappenne medhdhiyo hara geeshsha miishshata oottanau kessibookkona. ¹⁴ He miishsha ubbai Beeta Maqidasiyaa bottokoniya asaayyo qanxxettiis. ¹⁵ Beeta Maqidasiyaa oosuwaa wochchanau sunttettida asata ooninne, “Miishshan ai ai

oottideti?” giidi oichchibeenna; aissi giikko, asati ammanttiyaageeta. ¹⁶ Mooruwaa gishshaunne nagaraa gishshau yarshshiyoo yarshshuwau qanxxettiya miishshai qeesetuyyo gelesippe attin, GODAA Beeta Maqidasiyaa bottokoniyo miishshaa saaxiniyan gelenna.

¹⁷ He wode Sooriyaa Kawoi Hazaa7eeli biidi, Gaate katamaa olidi oiqqiis. Yaatidi Yerusalaame olanau simmiis. ¹⁸ SHin Yihudaa Kawoi Yo7aashi appe kase kawotida Yihudaa kawoti Yoosaafixi, Yoraaminne Akaaziyaasi GODAAYYO dummayi wottido miishshata, qassi i ba huuphen immido imotanne GODAA Beeta Maqidasiyaanne kawo keettaa buquraa minjjiyoosan de7iya worqqaa ubbaa ekkiis. Ekkidi Sooriyaa Kawuwaassi Hazaa7eelassi yeddiis; yeddin Hazaa7eeli Yerusalaame olanaagaa aggi bayiis.

¹⁹ Kawoi Yo7aashi hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ²⁰ Hegaappe guyyiyan, a oosanchchati a bolli maqettidi, Siilla giyo sohuwaa efiya ogiyan Miillo giyoosan de7iya keettan woridosona. ²¹ A worida oosanchchati SHim77aata na7aa Yozakaaranne SHomeera na7aa Yihozabaada. Yo7aashi Daawita Kataman ba maizza aawatu duufuwan moogettiis; a sohuwan a na7ai Amesiyaasi kawotiis.

13

Israa7eela Kawuwaa Yo7akaaza

¹ Akaaziyaasa na7ai, Yihudaa Kawoi Yo7aashi kawotido laatamanne heezzantto laittan, Yeehu na7ai Yo7akaazi Samaariyaa kataman Israa7eela

bolli kawotiis; i tammanne laappun laitta kawotiis. ² Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido nagaraa kaallidi, Yo7akaazi GODAA sinttan iitabaa oottiis; i he nagaraa oottiyoogaa aggibeenna. ³ Hegaa gishshau, GODAA hanqqoi Israa7eela bolli suulliis; GODAI eta daro wodiyau Sooriyaa Kawuwaa Hazaa7eelayyoonne a na7aa Benihadaadayyo zaari zaaridi aattidi immiis.

⁴ Hegaappe guyyiyan, Yo7akaazi GODAA woossiis. Woossin GODAI ayyo siyiis; aissi giikko, Sooriyaa kawoi Israa7eela ai mala iita huqqunnaa huqqunnidaakko GODAI be7iis. ⁵ Be7idi Israa7eela asaa ashshiyaagaa immiis; immin eti Sooriyaa asatu kushiyaappe kessi ekkidosona. Yaatidi Israa7eela asai kaseegaadankka ba son saruwan de7iis. ⁶ Gidikkokka Israa7eela asai Iyorbbaama so asai ootissido nagaraappe simmibeenna; eti he nagaraa oottiyoogaa aggibookkona. Qassi Asheero giyo xoosee misilee Samaariyan eqqosan attiis. ⁷ Yo7akaazayyo ishatamu paraasatuppenne tammu gaaretuppenne, tammu sha7u toho olanchchatuppe attin, hara olanchchi attibeenna. Aissi giikko, Sooriyaa kawoi eta xaissiis; i eta audiyan de7iya suulladan oottiis.

⁸ Yo7akaazi hanido harabai, i oottidobai ubbainne a minotettai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ⁹ Yo7akaazi haiqqidi, ba maizzan gaittiis; a sohuwan a na7ai Yo7aashi kawotiis.

Israa7eela Kawuwaa Yo7aasha

¹⁰ Yihudaa Kawoi Yo7aashi kawotido hasttamanne laappunnta laittan, Yo7akaaza na7ai

Yo7aashi Samaariyan Israa7eela bolli kawotiis; i tammanne usuppun laitta kawotiis. ¹¹ Yo7aashi GODAA sinttan iitabaa oottiis. Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido nagaraappe issuwaanne ashshennan oottiis; i he nagaraa oottiyoogaa aggibeenna.

¹² Yo7aashi hanido harabai, i oottidobai ub-bainne Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasaara olet-tido minotettai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ¹³ Yo7aashi haiqqidi, ba maizzan gaittiis; Samaariyan Israa7eela kawotuura moogettiis. A sohuwan a na7ai Iyorbbaami kawotiis.

Elssaa7a Haiquwaa

¹⁴ Elssaa7i bana woriya harggiyaa harggiyo wode, Israa7eela Kawoi Yo7aashi a be7anau biidi, “Ta aawau; ta aawau! Neeni Israa7eela asau wolqqanne gondalle!” yaagidi yeekkiis.

¹⁵ Yeekkin Elssaa7i, “Wonddafiyaanne zubbetanne ekka ya” yaagiis; yaagin Yo7aashi ehiis.

¹⁶ Hegaappe guyyiyan, Elssaa7i Israa7eela kawuwaa, “Wonddafiyaa giigissa oiqqa” yaagiis; wonddafiyaa i giigissi oiqqidaashin, Elssaa7i ba kushiyaawaa kawuwaa kushiyaawaa bolli wottiis.

¹⁷ Wottidi, “Arshsho bagga maskkootiyaa dooya” yaagin dooyiis. Dooyin Elssaa7i, “Zubbiyaa wonddafiyaa dukka” yaagiis; yaagin dukkiis. Dukkin Elssaa7i, “Hagee GODAA zubbe! Hagee Sooriyaa asata xooniya zubbe! Neeni Sooriyaa asata Afeeqa kataman xoonana gakkanaashin olana” yaagiis.

¹⁸ Hegaappe guyyiyankka Elssaa7i kawuwaa, “Zubbeta ekka” yaagin ekkiis. Ekkin Elssaa7i,

“Etan biittaa cadda” yaagiis. Yaagin heezzutoo biittaa caddidi aggi bayiis. ¹⁹ Yaatin Xoossaa asi kawuwaa hanqqettidi, “Ichchashutoo woikko usupputoo biittaa caddidabaa gidiyaakko, neeni Sooriyaa asata xoonada muleera xaissanaagaa shin! Neeeni ha77i eta heezzutoo xalaala xoonana” yaagiis.

²⁰ Elssaa7i haiqqidi moogettiis.

Moo7aaba biittaaappe ambaanoti Israa7eela biittaa bolli laittan laittan woraajjoosona. ²¹ Issi gallassi amarida Israa7eela asati issi bitaniyaa ahaa moogiiddi, Moo7aaba biittaa ambaanota be7idosona. Be7idi bitaniyaa ahaa Elssaa7a duufo giddo olidi baqatidosona. Yaatin ahai Elssaa7a megettaa bolli wodhdhiis; wodhdhosaara paxinne denddi eqqiis.

Israa7eelanne Sooriyaa Giddon Denddida Olaa

²² Yo7akaazi kawotido laittan ubban Sooriyaa Kawoi Hazaa7eeli Israa7eela huqqunniis. ²³ SHin GODAI Abrahaamaara, Yisaaqaaranne Yaaqoobaara maacettido maachchaa gishshau, etayyo kehiis, qarettiisinne qoppiis. Hachchi gattanaukka i eta xaissibeenna woikko ba sinttappe diggibeenna.

²⁴ Sooriyaa Kawoi Hazaa7eeli haiqqin, a sohuwan a na7ai Benihadaadi kawotiis. ²⁵ Hegaappe guyyiyan, Hazaa7eeli a aawaa Yo7akaazappe olan oiqqido katamata Yo7akaaza na7ai Yo7aashi Hazaa7eela na7aa Benihadaadappe wotti ekkiis. Yo7aashi a heezzutoo xoonidi, Israa7eela katamata zaariis.

14

Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasa

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 25:1-24)

¹ Yo7akaaza na7ai, Israa7eela Kawoi Yo7aashi kawotido naa77antto laittan, Yihudaa Kawuwaa Yo7aasha na7ai Amesiyaasi kawotiis. ² I kawotiyo wode laittai ayyo laatamanne ichchasha; i Yerusalaamen laatamanne uddufun laitta kawotiis. A aayee sunttai Yiho7aadino; a Yerusalaame asa. ³ Amesiyaasi GODAA sinttan suurebaa oottiis; shin a maizza aawai Daawiti oottidoogaadan oottibeenna. Ubbabaakka i ba aawaa Yo7aasha qulliis. ⁴ Asai goinniyo xoqqa sohota xaissibeenna; asaikka he sohotun yarshshuwaa yarshshiyooqaanne ixaanaa cuwayiyoogaa aggibeenna.

⁵ Amesiyaasi kawotettaa ba kushiyan mintti oiqqidosaarakka, kase kawuwaa ba aawaa Yo7aasha worida oosanchchata woriis. ⁶ Muuse higgiiyaa maxaafan xaafettidoogaadan, GODAI, “Naati oottido nagaraa gishshau, aawata woranau bessenna; qassi aawati oottido nagaraa gishshaukka, naata woranau bessenna. Asai ubbai ba oottido nagaran nagaran haiqqanau bessees”³ yaagidi azazidoogaadankka, woridaageetu naata woribeenna.

⁷ Amesiyaasi Maxine Zanggaaraa giyo sohuwan tammu sha7u Eedooma biittaa asaa woriis; woridi Selaa7a giyo katamaakka olan oiqqiis.

³ **14:6** Ha xiqisee Zaarettido Wogaa 24:16 beettees.

Oiqqidi Yoqiti7eela yaagidi sunttiis; sunttin hachchi gakkanaashin ha sunttan xeesettees.

⁸ Hegaappe guyyiyan, Amesiyaasi Yeehu na7aa na7aa, Yo7akaaza na7aa, Yo7aashassi asa kiittidi, “Haaya; ane naa77ai olaa gaittoos” yaagidi naasiis.

⁹ SHin Israa7eela Kawoi Yo7aashi Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasa hagaadan yaagiis; “Liibaanoosan de7iya kinddiichchoi Liibaanoosan de7iya zigaayyo kiittidi, ‘Ne na7iyo ta na7aassi imma’ yaagiis. SHin Liibaanoosan de7iya issi do7ai hegaara kanttiiddi, he kinddiichchuwaa yedhdhiis.

¹⁰ Ee, neeni tumukka Eedooma biittaa asaa xoonadasa; hegan ha77i otorettaasa. Neeni ne xoonuwan ufaaitaidda, ne son woppu gaada uttaaga. Ne bollinne ne biittaa Yihudaa bolli metonne bashshanne ehiyaabaa aibissi denttetta?” yaagidi zaariis.

¹¹ SHin Amesiyaasi sissaa ixxiis. Hega gishshau, Israa7eela Kawoi Yo7aashi olanau kiyin, inne Yihudaa Kawoi Amesiyaasinne Yihudan de7iya Beeti-SHemesha giyo kataman olaa gaittidosona.

¹² Gaittin Israa7eela asai Yihudaa asaa xooniis; xoonin Yihudaa asai ubbai baqatidi, ba soo ba soo biis.

¹³ Israa7eela Kawoi Yo7aashi Akaaziyaasa na7aa na7aa, Yo7aasha na7aa, Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasa Beeti-SHemesha kataman omooddiis.

Hegaappe guyyiyan, Yo7aashi Yerusalaame biidi, Yerusalaame dirssaa gimbbiyaa, Efireema Penggiyaappe biidi, Zooziyaa Penggiyaa gakkanaashin de7iya oiddu xeetu wara gididiya, sohuwaa laaliis.

¹⁴ Laalidi GODAA Beeta

Maqidasiyaaninne kawo keettaa buquraa minjjiyoosan de7iya worqqaa, biraanne miishshaa ubbaa ekkii; qassi iggitiyaa oiqettida asatakka ekkidi, Samaariyaa simmiis.

¹⁵ Yo7aashi hanido harabai, i oottidobai, a minotettainne Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasaara i olettidobai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ¹⁶ Yo7aashi haiqqidi, ba maizzan gaittiis; i Samaariyaa kataman Israa7eela kawotuura moogettiis. A sohuwan a na7ai Iyorbbaami kawotiis.

*Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasa Haiquwaa
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa
25:25-28)*

¹⁷ Yo7akaaza na7ai, Israa7eela Kawoi Yo7aashi haiqqidoogaappe guyyiyan, Yo7aasha na7ai, Yihudaa Kawoi Amesiyaasi tammanne ichchashu laittaa de7iis. ¹⁸ Amesiyaasi hanido harabai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

¹⁹ Amesiyaasa woranau asai Yerusalaamen maqettiis; yaatin i Laakisha giyo katamaa baqatiis. SHin eti a geeduwaa Laakisha katamaa asa kiittin, a yan woridosona. ²⁰ Woridi a ahaa paran caani ehiidi, Daawita Kataman Yerusalaamen a maizza aawatuura moogidosona. ²¹ Hegaappe guyyiyan, Yihudaa asai ubbai tammanne usuppun laitta gidiyo na7aa Ooziyaana a aawaa Amesiyaasa sohuwan kawoyiis. ²² A aawai Amesiyaasi haiqqidoogaappe guyyiyan, i Ooziyaani Eelaata giyo katamaa zaaretti keexxidi, Yihudan timiis.

Israa7eela Kawuwaa Naa77antto Iyorbbaama

²³ Yo7aasha na7ai, Yihudaa Kawoi Amesiyaasi kawotido tammanne ichchashantto laittan, Israa7eela Kawuwaa Yo7aasha na7ai Iyorbbaami Samaariyan kawotiis; i oitamanne isiini laitta kawotiis. ²⁴ Iyorbbaami GODAA sinttan iitabaa ootitiis; Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido nagara ubbaa oottiyooгаа aggibeenna. ²⁵ Gaate-Hefeeriyaa Amiitaaya na7aa hananabaa yootiya ba ashkkaraa Yoonasa baggaara GODAI Israa7eela Xoossai ba qaalan haasayidoogaadan, Hamaata Pinuwaa giyoosaappe doommidi, Maxine Abbaa gakkanaashin de7iya Israa7eela zawaa Yo7aasha na7ai Iyorbbaami xoonidi zaariis. ²⁶ Aissi giikko, Israa7eelan de7iya asai ubbai aille gidin, goqa gidin, ai keena tuggaa tuggatidaakko, GODAI be7iis; eta maaddiyaabi ooninne baawa. ²⁷ GODAI Israa7eela asaa sunntaa saluwaappe garssan quccana yaagibeenna. Hegaa gishshau, GODAI eta Yo7aasha na7aa Iyorbbaama baggaara ashshiis. ²⁸ Iyorbbaami hanido harabai, i oottidobai ubbai, i olettidobainne Yihudaa bagga gidida Damasqgo katamaanne Hamaata katamaa Israa7eelayyo zaaridobai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ²⁹ Iyorbbaami haiqqidi, ba maizza aawatun Israa7eela kawotun gaittiis; a sohuwan a na7ai Zakkaariyaasi kawotiis.

15

Yihudaa Kawuwaa Ooziyaana
(*Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 26:1-23*)

¹ Israa7eela Kawoi Iyorbbaami kawotido laatamanne laappunnta laittan, Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasa na7ai Ooziyaani⁴ kawotiis. ² I kawotido wode, laittai ayyo tammanne usuppuna; i Yerusalaamen ishatamanne naa77u laitta kawotiis. A aayee sunntai Yikoolo; a Yerusalaame asa. ³ A aawai Amesiyaasi oottidoogaadan, ikka GODAA sinttan suurebaa oottiis. ⁴ Gidikkonne asai goinniyo xoqqa sohota xaissibeenna; he sohotun yarshshuwaa yarshshiyooaanne ixaanaa cuwayiyoojaa aggibeenna. ⁵ GODAI Ooziyaana hanttaara goga harggiyan oittiis; haiqqana gakkanaashinkka he harggee a yeddibeenna gishshau, dumma keettan barkka de7iis. He wode kawuwaa na7ai Yo7aataami kawo keettan de7idi, he biittaa asaa haariis.

⁶ Ooziyaani hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ⁷ Ooziyaani haiqqidi, ba maizzan gaittiis; Daawita Kataman ba maizza aawatuura moogettiis. A sohuwan a na7ai Yo7aataami kawotiis.

Israa7eela Kawuwaa Zakkaariyaasa

⁸ Yihudaa Kawoi Ooziyaani kawotido hasttamanne hosppunnta laittan, Iyorbbaama na7ai Zakkaariyaasi Israa7eela asaa bolli Samaariyaa kataman kawotiis; i usuppun agina kawotiis. ⁹ A maizza aawati oottidoogaadan, ikka GODAA sinttan iitabaa oottiis; Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido nagaraa oottiyoogaa

⁴ 15:1 Ooziyaani: Ibraawettuwan Kawoi Ooziyaani ha mi-raafiyan Azaariyaa geetettees.

aggibeenna. ¹⁰ Hegaappe guyyiyan, Yaabeesha na7ai SHaaluumi Zakkaariyaasa bolli maqetti denddidi, Yibila7aama giyoosan woriis; woridi a sohuwan bau kawotiis.

¹¹ Zakkaariyaasi hanido harabainne i oottidobai ubbai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

¹² Hagaadan hanidi, GODAI Yeehuyyo, “Ne zaree oiddantto yeletaa gakkanaashin, Israa7eela kawotaa araatan uttana” yaagidi yootido qaalai polettiis.

Israa7eela Kawuwaa SHaaluuma

¹³ Yihudaa Kawoi Ooziyaani kawotido hastamanne uddufunnta laittan, Yaabeesha na7ai SHaaluumi kawotiis; i Samaariyan issi agina kawotiis. ¹⁴ Hegaappe guyyiyan, Gaada na7ai Minaaheemi Tirxxa giyo katamaappe Samaariyaa biis. Biidi Samaariyan de7iya Yaabeesha na7aa SHaaluuma woriis; woridi a sohuwan bau kawotiis.

¹⁵ SHaaluumi hanido harabainne i maqettido maqqoi Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ¹⁶ He wode Minaaheemi Tirxxa katamaappe denddidi, Tifisaaha giyo katamaa, kataman de7iya asaanne katamaa heeran de7iya biittata ubbaa oliis. Eti bantta katamaa dirssaa penggiyaa ayyo dooyennan ixxido gishshau, Tifisaaha katamaa olidi bashshiis; qassi he kataman de7iya ixeta maccaasaa uluwaa ubbaa phalqqi yeggiis.

Israa7eela Kawuwaa Minaaheema

¹⁷ Yihudaa Kawoi Ooziyaani kawotido hasttamanne uddufunnta laittan, Gaada na7ai Minaaheemi Israa7eela bolli kawotiis; i Samaariyan tammu laittaa kawotiis. ¹⁸ I GODAA sinttan iitabaa oottiis; Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido nagaraa oottiyoogaa ag-gibeenna.

¹⁹ Hegaappe guyyiyan, Asoore biittaa Kawoi Tigilaati-Paleseeri Israa7eela biittan woraajjiis. Woraajjin kawotettan bana minttana malanne maaddana mala, Minaaheemi Tigilaati-Paleseerayyo hasttamanne oiddu sha7u kilo giraame xaqara biraa immiis. ²⁰ Minaaheemi he miishshaa Israa7eela asaa wolqqan peerissiis; Asoore biittaa kawuwaassi immanau dure asa ubbai issoi issoi ishatamu xaqara biraa peeridosona. Hegaadan oottin, Asoore kawoi Israa7eela biittaa aggidi, ba biitti simmiis.

²¹ Minaaheemi hanido harabainne i oottidobai ubbai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ²² Minaaheemi haiqqidi, ba maiz-zan gaittiis; a sohuwan a na7ai Paqaahi kawotiis.

Israa7eela Kawuwaa Paqaaha

²³ Yihudaa Kawoi Ooziyaani kawotido ishatamannta laittan, Minaaheema na7ai Paqaahi Israa7eela bolli Samaariyan kawotiis; i naa77u laitta kawotiis. ²⁴ Paqaahi GODAA sinttan iitabaa oottiis; Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido nagaraa oottiyoogaa ag-gibeenna. ²⁵ A ola gadaawatuppe issoi, Ramaaliyaa na7ai Paaquha giyoogee a bolli maqettidi denddiis. Denddidi Gala7aade asaappe ishatamu attumaasaa banaara ekki biidi, Samaariyaa

kataman kawo keettan de7iya qatuwaa geliis. Gelidi Paaquhi Paqaaha Argoobaarakka Haariyaarakka issippe woriis; woridi a sohuwan bau kawotiis.

²⁶ Paqaahi hanido harabainne i oottidobai ubbai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

Israa7eela Kawuwaa Paaquha

²⁷ Yihudaa Kawoi Ooziyaani kawotido ishata-manne naa77antto laittan, Ramaaliyaa na7ai Paaquhi Israa7eela bolli Samaariyan kawotiis; i laatamu laitta kawotiis. ²⁸ Paaquhi GODAA sintan iitabaa oottiis; Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido nagaraa oottiyooгаа ag-gibeenna.

²⁹ Israa7eela Kawuwaa Paaquha wodiyan Asoore Kawoi Tigilaati-Paleseeri yiidi Iyoona, Aabeeli-Beetima7ika, Yaanooha, Qedeeshanne Haxooraa geetettiya katamata olidi oiqqiis; qassikka Gala7aade, Galiilanne Nifttaaleema biittata ubbaa olidi, asaa Asoore biitti omooddidi efiis.

³⁰ Ooziyaana na7ai Yo7aataami kawotido laata-mantta laittan, Eela na7ai Hoshee7i Ramaaliyaa na7aa Paaquha bolli maqettidi woriis; woridi a sohuwan bau kawotiis.

³¹ Paaquhi hanido harabainne i oottidobai ubbai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

Yihudaa Kawuwaa Yo7aataama (Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 27:1-

9)

³² Ramaaliyaa na7ai, Israa7eela Kawoi Paaquhi kawotido naa77antto laittan, Yihudaa Kawuwaa Ooziyaana na7ai Yo7aataami kawotiis. ³³ Yo7aataami kawotiyo wode ayyo laittai laatamanne ichchasha; i Yerusalaamen tammanne usuppun laitta kawotiis. A aayee sunttai Yaruusho; Yaruusha Xaadooqa na7iyo. ³⁴ Ba aawai Ooziyaani oottidoogaadan, Yo7aataamikka GODAA sinttan suurebaa oottiis. ³⁵ Gidikonne asai goinniyo xoqqa sohota xaissibeenna; he sohotun yarshshuwaa yarshshiyooqaanne ixaanaa cuwayiyooqaa aggibeenna. Yo7aataami Beeta Maqidasiyaa geliyo qommo bagga penggiyaa zaarettidi oottiis.

³⁶ Yo7aataami hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ³⁷ He wodiyan GODAI Sooriyaa Kawuwaa Raaxiinanne Ramaaliyaa na7aa, Israa7eela Kawuwaa Paaquha Yihudaa biittaa olissanau doommiis. ³⁸ Yo7aataami haiqqidi, ba maizzan gaittiis; ba maizza aawaa Daawita Kataman ba maizza aawatuura moogettiis. A sohuwan a na7ai Akaazi kawotiis.

16

*Yihudaa Kawuwaa Akaaza
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 28:1-27)*

¹ Ramaaliyaa na7ai Paaquhi kawotido tammanne laappunnta laittan, Yo7aataama na7ai Akaazi Yihudan kawotiis. ² I kawotiyo wode laittai ayyo laatama; Yerusalaamen i tammanne

usuppun laitta kawotiis. A maizza aawai Daaw-iti suurebaa oottidoogaadan, GODAA ba Xoossaa sinttan i suurebaa oottibeenna. ³ I kase de7ida Israa7eela kawotu ogiyan hemettiis. Qassi GODAI Israa7eela asaa sinttappe laaggidi kessido asatu de7uwaa wogaa, he sheneyiyaagaa qullidi, ba yelido na7aa addaa taman xuuggidi, eeqau yarshshiis. ⁴ Akaazi asai goinniyo xoqqa sohotun, keratu huuphiyaaninne daashsha mitta ubbaa garssan yarshshuwaa yarshshiisinne ixaanaa cuwayiis.

⁵ Hegaappe guyyiyan, Sooriyaa Kawoi Raaxiininne Ramaaliyaa na7ai, Israa7eela Kawoi Paaquhi Yerusalaame olanau yiidosona. Yiidi dooddidosona; shin Akaaza xoonanau danddayibookkona. ⁶ He wode Sooriyaa Kawoi Raaxiini Eelaata giyo katamaa zaaridi ekkidi, Yihudaa asaa laaggidi kessiis. Yaatin Eedooma asati Eelaata katamaa yiidi, hachchi gakkanaashin yan de7oosona.

⁷ Hegaa gishshau, Akaazi Asoore Kawuwaa Tigilaati-Paleseerassi kiitaa yeddidi, “Taani ne na7anne ne ashkara. Hayyanaa haaya; yaada tana oliya Sooriyaa kawuwaa kushiyaappenne Israa7eela kawuwaa kushiyaappe tana ashsha” yaagiis. ⁸ Qassi Akaazi GODAA Beeta Maqidasiyaaninne kawo keettaa buquraa minjjiyoosan de7iya biraanne worqgaa ekkidi, Asoore kawuwaayyo imo oottidi yeddiis. ⁹ Akaazi giidoogaa Asoore kawoi maayidi, Damasqgo katamaa olidi oiqqiis. Oiqqidi asaa omooddidi, Qiira giyo sohuwaa efiis; Kawuwaa Raaxiinakka woriis.

¹⁰ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Akaazi Asoore Kawuwaa Tigilaati-Paleseeraara gaittanau Damasqqo biis. Biidi Damasqqon de7iya yarshshiyosaa be7iis; be7idi a milatiya yarshshiyosaa keexxana mala, he yarshshiyosaa misiliyaanne keexxiyo hanotaa qeesiyaa Ooriyoonayyo kiittiis. ¹¹ Hegaa gishshau, Kawoi Akaazi Damasqqoppe simmidi yaanaashin, qeesiyaa Ooriyooni he leemisuwaa milatiya yarshshiyosaa giigissiis.

¹² Kawoi Damasqqoppe simmido wode, yarshshiyosai oosettidi polettidoogaa be7iis. Be7idi yarshshiyosaaakko shiiqidi, ¹³ba xuuggiyo yarshshuwaanne ba kattaa yarshshuwaa yarshshiis. Qassi ba ushshaa yarshshuwaa gussiis; ba issippetettaa yarshshuwaa suuttaakka yarshshiyosaa bolli caccafiis. ¹⁴Nahaasiyaa giyo birataappe oottidi, GODAAYYO dummayi wottido yarshshiyosai ooratta yarshshiyosaaappenne Beeta Maqidasiyaappe gidduwan de7ees. Yaatin Akaazi he gal77a yarshshiyosaa denttidi, ba ootissido ooratta yarshshiyosaaappe huuphessa baggaara wottiis.

¹⁵ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Akaazi qeesiyaa Ooriyooni hagaadan yaagidi azaziis; “Ha wogga ooratta yarshshiyosaa maallado xuuggiyo yarshshuwaa, omarssi shiishshiyoo kattaa yarshshuwaa, kawoi shiishshiyoo xuuggiyo yarshshuwaanne kattaa yarshshuwaa, asai ubbai shiishshiyoo xuuggiyo yarshshuwaa, eta kattaa yarshshuwaanne eta ushshaa yarshshuwaa yarshshiyosaa ootta. Hankko nahaasiyaappe oosettida yarshshiyosaa taani tau oichchiyo

soho kessana” yaagiis. ¹⁶ Yaagin Ooriyooni Kawoi Akaazi azazidoogaadan oottiis.

¹⁷ Kawoi Akaazi Beeta Maqidasiyaa gidдон go7ettiyo, nahaase birataappe oosettida gaaretu lochcha birata qanxxidi, miyyiyaappe diggiis; diggidi meecettiyo kereta gaaretu bollaappe denttiis. Qassi Abba Sainiyaa, a zemppissida nahaase booratu misiletu bollappe denttidi, shuchchaa baasuwaa bolli wottiis. ¹⁸ Asoore kawuwaa gishshau, Akaazi ba kawotaa araataa kase wottiyo sohuwaappe diggiis. Qassi appe kase de7ida kawoti GODAA Beeta Maqidasiyaa geliyo penggiyaa gorddiis.

¹⁹ Kawoi Akaazi hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ²⁰ Akaazi haiqqidi, ba maizzan gaittiis; Daawita Kataman ba maizza aawatuura moogettiis. A sohuwan a na7ai Hizqqiyaasi kawotiis.

17

Israa7eela Kawuwaa Hoshee7a

¹ Yihudaa Kawoi Akaazi kawotido tammanne naa77antto laittan, Eela na7ai Hoshee7i Israa7eela bolli Samaariyaa kataman kawotiis; i uddufun laitta kawotiis. ² GODAA sinttan i iitabaa oottiis; gidikkonne appe kase de7ida Israa7eela kawoti oottidoogaa keesa iitaa oottibeenna.

³ Asoore Kawoi SHalmman77eeseri yiidi, aara olaa gaittiis; gaittin Hoshee7i xoonettidi, ayyo gi-iraa giiriis. ⁴ SHin amarida laittaappe simmin, Kawoi Hoshee7i Soo7a giyo Gibxxe kawuwaassi kiitaa yeddidi, bana maaddana mala oichchiis.

Yaatidi kaseegaadan Asoore kawuwaassi giiriy-oogaa aggi bayyiis. Kawoi SHalmman77eeseri hegaa siyidi, a oittidi, qasho keettaa gelissiiis.

Samaariyaa Katamai Xoonettiis

⁵ Hegaappe guyyiyan, Asoore kawoi Israa7eela biittaa ubbaa bolli woraajjidi, Samaariyaa kata-maa dooddiis; dooddidi heezzu laitta gattiis.

⁶ Hoshee7i kawotido uddufuntta laittan Asoore kawoi⁵ Samaariyaa katamaa omooddiis. Omood-didi Israa7eela asaa ekkidi, Asoore biitti efiis. Efi-idi eta attaa Halaaha kataman, attaa Meedoonatu katamatun, haraata qassi Gozaana biittan de7iya Haboora SHaafaa matan wottiis.

⁷ Hagee ubbai hanidoogee, Israa7eela asai GO-DAA bantta Xoossaa bolli, eta Gibxxeppe, Gibxxe kawuwaa kushiyaappe kessidaagaa bolli nagaraa oottido daafaana. Qassi eti hara xoossatussi goin-nidi, ⁸ GODAI eta sinttappe laaggidi kessido dere asati de7ido de7uwaa wogaa kaallido daafaana. Hegaa bollikka qassi Israa7eela kawoti doom-mido iita wogaa kaallido daafaana. ⁹ Israa7eela asai GODAA bantta Xoossaa bolli iitabaa gee-man oottidosona; qii guutta moottaappe biidi, wogga gita katamaa gakkanaassi de7iya soho-tun ubban banttau goinniyo xoqqa sohota med-hdhidosona. ¹⁰ Qassi eti eeqa shuchchatanne Asheero giyo xoosee misileta keraa huuphe ub-baaninne daashsha mitta ubbaa garssan essi-dosona. ¹¹ Qassikka eti GODAI beni eta sinttappe laaggidi kessido dere asati oottidoogaadan, xoqqa soho ubban ixaanaa cuwayidosona. Eti GODAA

⁵ **17:6** Asoore kawoi: I Naa77antto Sarggoona gidennan aggenna.

hanqqetissiya iitabaa oottidosona. ¹² GODAI eta, “Eeqau goinnoppite” gi wottidaashin, eti eeqau goinnidosona.

¹³ GODAI Israa7eela asaanne Yihudaa asaa ba hananabaa yootiya ubbatu baggaaranne ajuutan be7iya ubbatu baggaara, “Inttena erite! Intte iita ogiyaappe simmite; taani hananabaa yootiya ta ashkkaratu baggaara, intte aawati azazettanaadan immido higgayan de7iya wogaanne awaajuwaa ubbaa naagite” yaagi wottiis. ¹⁴ SHin eti siyennan ixxidosa. GODAA bantta Xoossaa ammanettibeenna bantta aawatudan morggiyaa zozzissidosona. ¹⁵ Eti a wogaa, i eta aawatuura maacettido maachchaanne a seeraa karidosona. Eti shufuro eeqatau goinnidi, bantta huuphiyaukka shufuro gididosona.

GODAI eta, “Intte yuushuwan de7iya dere asati oottiyoogaadan oottoppote” gi wottidaashin ixxidi, eti eta de7uwaa wogaa kaallidosona. ¹⁶ GODAA bantta Xoossaa azazuwaa ubbaa aggiigidosa. Aggiigidi mara milatiya, naa77u goinniyo misiletanne Asheero giyo xoosee misiliyaa medhdhidosona. Saluwan de7iya xoolinte ubbaassi goinnidosonanne Ba7aala giyo eeqaassi oottidosona. ¹⁷ Eti bantta attuma naatanne macca naata taman xuuggidi yarshshidosona. Kaayiyooqaanne moitilliyaa haasayissiyooqaa meezetidosona. Hegaadan iitabaa oottanau bantta huuphiyaa baizzidi, GODAA hanqqetissidosona. ¹⁸ Hegaa gishshau, GODAI Israa7eela asaa keehippe hanqqettiis; hanqqettidi eta ba sinttappe diggiis. Diggin

Yihudaa zariyaa xalaalai attiis.

¹⁹ SHin Yihudaa asatikka GODAA bantta Xoossaa azazuwaa naagibookkona; eti Israa7eela asai doommido de7uwaa wogaa kaallidosona.

²⁰ Hegaa daafan GODAI Israa7eela zeretta ubbaa aggi bayiis. I eta tuggayidi, ba sinttappe diggana gakkanaashin, eta bonqqiyaageetu kushiyan yeggi bayiis.

²¹ GODAI Israa7eela asaa Daawita zerettatu kawotettaappe beni shaakkido wode, Israa7eela asai Nabaaxa na7aa Iyorbbaama banttau kawoyidosona. Hegaappe guyyiyan, Israa7eela asai GODAA kaallennaadan Iyorbbaami diggiis; i eta hanttaara nagaraa ootissiis. ²²⁻²³ GODAI hananabaa yootiya ba ashkkaratu ubbatu baggaara kase yooti wottidoogaadan, ba sinttappe diggana gakkanaashin, Israa7eela asai Iyorbbaami ootido nagaraa ubbaa oottiis. Hegaa gishshau, Israa7eela asai bantta yelettido biittaappe omoodettidi, Asoore biitti biidosona; biidi eti hanno gakkanaashinka yan de7oosona.

Asooreti Israa7eela Biittan Uttidosona

²⁴ Hegaappe guyyiyan, Asoore kawoi Baabiloone biittan de7iya Kuuta, Iiwa, Hamaatanne Safariwaima geetettiya katamatun de7iya asaa ehiis; ehiidi Israa7eela asaa sohuwan Samaariyaa katamatun wottiis. Eti he katamata laattidi, etan de7idosona.

²⁵ Eti koiro yan duussaa doommido wode, GODAASSI goinnibookkona. Hegaa daafan GODAI eta giddo gaammota yeddiis; yeddin gaammoti eta giddoppe aramata mentterettidi woridosona.

²⁶ Yaatin Asoore kawuwaa, “Neeni dentta efaada

Samaariyaa katamatun wottido asai he biittaa xoossaa wogaa erenna. Erennaagaa daafan i eta mentteretti woriya gaammota eta bolli yeddiis” yaagidi yootidosona.

²⁷ Yootin Asoore kawoi, “Intte Samaariyaappe omooddidi ehiido qeesetuppe issuwaa zaaridi, yaa yeddite. Yeddin i yan de7idi, he biittaa xoossaa wogaa eta tamarisso” yaagidi azaziis.

²⁸ Hegaa gishshau, Samaariyaappe omooddidi efiido qeesetuppe issoi Beeteelen de7anau yiis; yiidi GODAAYYO goinniyo wogaa eta tamarissiis.

²⁹ Gidikkonne Samaariyaa yiidi uttida asai bau goinniyo eeqa misileta ba de7iyoosan de7iyoosan medhdhiis. Medhdhidi Samaariyaa asai keexxido goinniyo xoqqa sohotun wottiis. ³⁰ Hegaa maaran Baabiloone asai Sukkoti-Banooba giyo eeqa misileta medhdhiis. Kuuta asai Nerggaala giyo eeqa misileta medhdhiis. Hamaata asai qassi Ishiima giyo eeqa misileta medhdhiis.

³¹ Iiwa asai Nibihaazanne Tarttaaqaa geetettiya eeqatu misileta medhdhiis. Safariwaima asai qassi Adiraamelekanne Anaameleka geetettiya bantta xoosatuyyo bantta naata taman xuuggidi yarshshiis. ³² Eti GODAASSI goinnidosona; shin bantta giddoppe dumma dumma asaa dooridi, goinniyo xoqqa sohotun qeese oottidi sunttidosona. ³³ Eti GODAASSI goinnidosona; shin bantta yiido biittaa biittaa asaa meeziyaa kaallidi, bantta xoosatuyyookka goinnidosona.

³⁴ Eti hachchi gakkanaashinkka kase bantta meeziyaadan oottoosona.

Eti tumuppe GODAAYYO goinnokkona woikko

GODAI Israa7eela giidi sunttido Yaaqooba zerettaassi immido awaajuwaanne wogaa, higgiyaanne azazuwaa naagokkona. ³⁵ GODAI Israa7eela asaara beni maacettido wode, eta hagaadan yaagidi azaziis; “Hara xoossatussi goinnoppite; etau gulbbatoppite; etau oottoppите woikko etau yarshshoppite. ³⁶ SHin Gibxxeppe inttena ba gita wolqqaaninne ba yeddido kushiyan kessida GODAAYYO oottite; ayyo gulbbatite; ayyo yarshshuwaa yarshshite. ³⁷ Taani GODAI intteyyo xaafido awaajuwaanne wogaa, higgiyaanne azazuwaa ubba wode naagite; hara xoossatuyyo goinnoppite. ³⁸ Taani inttenaara maacettido maachchaa dogoppite; hara xoossatuyyookka goinnoppite. ³⁹ Hegaa aggidi, GODAAYYO intte Xoossaayyo goinnite. Intte morkketu ubbaappe inttena ashshanaagee tana” yaagidi azaziis. ⁴⁰ Azazinkka eti ayyo eenennan ixxidi, kase bantta meeziyaakka baqqi oiqqidosona.

⁴¹ He asati GODAAYYO goinniiddikka, issi baggaara bantta eeqaa misiletuyyo goinnoosona. Hachchi gakkanaashinkka eta zeretta eta aawati goinniyoogaadan goinniiddi de7ees.

18

Yihudaa Kawuwaa Hizqqiyaasa

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 29:1-2; 31:1)

¹ Eela na7ai Hoshee7i Israa7eelan kawotido heezantto laittan Yihudaa Kawuwaa Akaaza na7ai Hizqqiyaasi kawotiis. ² I kawotiyo wode laittai ayyo laatamanne ichchasha;

Yerusalaamen i laatamanne uddufun laittaa kawotiis. A aayee sunttai Abiiyo geetettes; a Zakkaariyaasa na7iyo. ³ A maizza aawaa Daawiti oottidoogaadan, Hizqqiyaasikka GODAA sinttan suurebaa oottiis. ⁴ Asai goinniyo xoqqa sohota i diggiis. Eeqa tuussata mentterettiis. Asheero giyo xoosee misiliyaa qanxxi oliis. Qassi Muusee nahaasiyaappe medhdhido shooshshaakka mentterettiis. Aissi giikko, he wodee gakkanaashinkka Israa7eela asai ayyo ixaanaa cuwayiiddi takkiis. He shooshshaa sunttai Nehushttaana.

⁵ Hizqqiyaasi GODAA Israa7eela Xoossaa amaniiis; Yihudaa kawotu ubbaa gidдон a mala kawoi appe kase gidin, appe guyye gidin beetibeenna. ⁶ Aissi giikko, GODAA i baxuuxiis; GODAA kaalliyoogaa aggibeenna; GODAI Muusa azazido azazota naagiis. ⁷ GODAI aara issippe gidiiis; yaatin i oottiyoo bai ubbai ayyo injjetiis. I Asoore kawuwaa bolli makkaliis; makkalidi ayyo haarettennan ixxiis. ⁸ I Pilisxxeema asaa oliis; olidi qii guutta moottaappe biidi, wogga gita katamaa gakkanaashin, Gaazakka a yuushuwan de7iya biittatikka attennan eti de7iyo sohota ubbaa xooniis.

⁹ Kawoi Hizqqiyaasi kawotido oiddantto laittan, Eela na7ai Israa7eela Kawoi Hoshee7i kawotido laappuntta laittan, Asoore Kawoi SHalmman77eeseri Israa7eela bolli woraajjiis; woraajjidi Samaariyaa katamaa dooddiis. ¹⁰ Dooddido heeztantto laitti Samaariyaa katamaa xooniis. Yaatin Hizqqiyaasi kawotido usuppuntta laittan, Israa7eela kawoi Hoshee7i kawotido ud-

dufuntta laittan, Samaariyaa katamai xoonettiis. ¹¹ Asoore kawoi Israa7eela asaa Asoore biitti efiis. Efidi eta attaa Halaaha kataman, attaa Meedoonatu kataman, haraata qassi Gozaana biittan de7iya Haboora SHaafaa matan wottiis. ¹² Hagee hanidoogee eti GODAASSI bantta Xoosaassi azazettennan ixixidi, GODAA maachchaa, GODAA ashkkaarai Muusee azazido azazuwaa ubbaa kanttido daafaana. Eti a azazota siyanaukka azazettanaukka koyibookkona.

*Asooreti Yerusalaame Olanau Naassidosona
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 32:1-19; Isiyaasa 36:1-22)*

¹³ Kawoi Hizqqiyaasi kawotido tammanne oidantto laittan, Asoore Kawoi Sanaakireebi gimbetti uttida Yihudaa katamata ubbaa olidi oiqqiis. ¹⁴ Yaatin Yihudaa Kawoi Hizqqiyaasi Laakisha kataman de7iya Asoore Kawuwaa Sanaakireebassi kiitaa yeddidi, “Taani mooraas. Hayyanaa ta biittaa yeddada kiya. Neeni tana oichchidobaa aibanne ta immana” yaagiis.

Yaagin Asoore kawoi Yihudaa Kawuwaa Hizqqiyaasa, “Neeni tammu sha7u kilo giraame biraanne issi sha7u kilo giraame worqqaa tau yedda” yaagiis.

¹⁵ Yaagin Hizqqiyaasi GODAA Beeta Maqidasiyaaninne kawo keettaa buquraa minjjiyoosan de7ida biraa ubbaa ayyo yeddiis.

¹⁶ He wode Yihudaa Kawoi Hizqqiyaasi GODAA Beeta Maqidasiyaa penggiyaa sanqqata maayi uttida worqqaanne qassi i ba huuphen he pengge qosilettata maizzi wottido worqqaa poqqi qaaridi, Asoore kawuwaayyo yeddiis.

17 Hegaappe guyyiyan, Asoore kawoi heezzu ola gadaawata⁶ cora olanchchatuura Laakisha giyo katamaappe Kawuwaa Hizqqiyaasakko Yerusalaame yeddiis. Yeddin eti biidi, Yerusalaame gakkidosona; gakkidi Maayuwaa Meecciyaagaa gade efiya ogiyaappe qommo baggaara de7iya, dagattida haattai goggiyo zaraa lanqqen eqqidosa. 18 Yaatidi eti kawuwaa xeesidosona. Xeesin Hilqqiyaa na7ai kawo keettan aawatiya Eliyaaqiimi, waanna xaafee SHeebininne Asaafa na7ai taarikiyaa xaafiya Yo7aahi akko kare kiyidosona.

19 Kiyin Asooretu gadaawai eta, “Hizqqiyaasassi hagaadan yaagidi yootite; ‘Asoore kawoi, wolqqaamai nena hagaadan yaagees; “Neeni haggaa keeni aibin ammanettadii? 20 Neeni coo mela, ‘Olaa olettanau taayyo aadhdhida erainne wolqqainne de7ees’ yaagaasa. SHin neeni oonan ammanettada ta bolli haggaa makkaladii? 21 Neeni Gibxxe kawoi maaddana gaada qoppidabaa gidikko, meqqida shombboqo gatiman guufetiya asa mala. Aissi giikko, gatimai meqqin, pincooi kushiya caddeesinne masunxxisees. Gibxxe Kawoi banan ammanettiya asa ubbau heggaa mala.

22 “ “SHin neeni taayyo, ‘Nuuni GODAN nu Xoossan ammanettoos’ yaagikko, Hizqqiyaasi Yihudaa asaanne Yerusalaame asaa, ‘Intte Yerusalaamen de7iya yarshshiyooosan goinnanau

6 18:17 Ha ola gadaawati Ibraawettuwan Tarttaana, Rab-Saarisanne Rab-SHaaqa geettoosona. Rab-Sarisanne Rab-Sahaqa birshshettai, “Waanna Mureessaanne Eessaa Tigiyaaageetu Halaqaa” giyoogaa.

koshshees' giidi, ayyo goinniyo xoqqa sohotanne yarshsho sohota diggirggido Xoossaa i gidennee?

²³ “ “Ane ha77i haaya! Yaada ta godaa Asoore kawuwaara naasetta. Neeni togganau danddayiya, gidiya asa demmikko, naa77u sha7u parata taani neeyyo immana. ²⁴ Neeni ‘Gibxxeti paraasatanne paraa gaareta taayyo yeddana’ gaada ammanikkonne, ta godaa olanchchatu halaqatuppe issi laafiyaagaakka zaaranau danddayakka. ²⁵ Hega bollikka qassi, taani ha77i tumu GODAA azazoi bannan ha biittaa xaissanau kiyidanaa? GODAI ba huuphen tana, ‘Ba, he biittaa baada, olada bashsha’ yaagidi odiis” yaagees’ yaagite” yaagiis.

²⁶ Hegaappe guyyiyan, Hilqqiyaa na7ai Eliyaaqiimi, SHEebininne Yo7aahi Asooretu gadaawaa hagaadan yaagidosona; “Nuuni birshshettaa eriyo gishshau, hayyanaa neeni nuuyyo ne ashkkaratuyyo Sooriyaa qaalana oda. Dirssaa gimbbiyaa huuphiyan de7iya asai siyenna mala, Ibraawetto qaalana nuuyyo odoppa” yaagidosona.

²⁷ SHin gadaawai zaarettidi, “Ha qaalata taani inttesinne intte godaa xalaalaassi yootanau tana ta godai kiittideeyye? Inttenaara issippe bantta shiyaa maanaunne bantta sheeshshaa uyanau de7iya, ha dirssaa gimbbiyaa bolli uttida asaasaara ubbau odanaassa gidenneeyye?” yaagiis.

²⁸ Hegaappe guyyiyan, Asooretu gadaawai denddi eqqidi, ba qaalaa xoqqu oottidi, Ibraawetto qaalana hagaadan yaagiis; “Asoore kawoi wolqqaamai inttena giyoobaa siyite!

²⁹ Kawoi inttena hagaadan yaagees; ‘Hizqqiyaasi

inttena cimmooppo; aissi giikko, i inttena ta kushiyaappe wotti ekkana danddayenna. ³⁰ I inttena, “GODAI tuma nuna ashshana; ha katamaikka Asoore kawuwaa kushiyan gelenna” yaagidi inttena GODAN ammanttoppo’ yaagees.

³¹ “Ee, intte Hizqqiyaasi odiyoobaa siyoppite. Asoore kawoi inttena, “Tanaara sigettite; haa taakko kiyite. Yaatikko intte ubbaikka intte woiniyaa teeraappenne intte balasiyaa teeraappe miishshana; intte bookkido ollaappekka haattaa uyishshana. ³² Hegaappe guyyiyan, taani yaada, inttena intte biittaa milatiya biitti ekkada efaana. He biittai kattinne woine eessi, oittinne woine ataakilttee kumido biitta; wogarainne mattaa ees-sainne kumido biitta. Intte taayyo azzettikko, paxa de7ana; haiqqekketa’ yaagees.

“Hizqqiyaasi inttena, ‘GODAI nuna ashshana’ yaagidi cimmiyoogaa siyoppite. ³³ Dere asatu xoossatuppe ba biittaa Asoore kawuwaa kushiyaappe ashshida xoossi de7iiyye? ³⁴ Hamaata xoossatinne Arifaada xoossati awan de7iyoona? Safariwaima, Henaa7anne Iiwa xoossati awan de7iyoona? Eti Samaariyaa ta kushiyaappe wotti ekkidonaa? ³⁵ Ha biittatu xoossatu ubbaa gidon ba biittaa ta kushiyaappe ai xoossi ashshidoogaa shin, GODAI Yerusalaame ta kushiyaappe ashshanee?” yaagiis.

³⁶ SHin asai issi qaalanne ayyo zaarennan co77u giis. Aissi giikko, kawoi eta, “Ayyo ainne zaaridi odoppite” yaagi wottiis. ³⁷ Hegaappe guyyiyan, Hilqqiyaa na7ai kawo keettan aawatiya Eliyaaqiimi, waanna xaafee SHEebininne taarikiyaa xaafee Asaafa na7ai Yo7aahi

bantta maayuwaa pooshshidi, Hizqqiyaasakko biidosona; biidi Asooretu gadaawai giidobaa ubbaa ayyo odidosona.

19

Kawoi Hizqqiyaasi Isiyaasa Zoriyaa Oichchiis (Isiyaasa 37:1-7)

¹ Kawoi Hizqqiyaasi hegaa siyido wode, ba maayuwaa pooshshiis; pooshshidi waaruwaa maayidi, GODAA Beeta Maqidasiyaa geliis.

² Kawo keettan aawatiya Eliyaaqiimi, waanna xaafee SHEebininne cima qeeseti waaruwaa maayidi, Amoxa na7aa hananabaa yootiya Isiyaasakko baana mala kiittiis. ³ Kiittin eti Isiyaasakko biidi, “Hizqqiyaasi hagaadan yaagees; ‘Hachchi gallassai meto gallassa, seera gallassanne yeella gallassa. Hegeekka na7i yelettanau wodee gakkinn, bannakkada yelanau maccaaseessi wolqqi xayiyooqaa mala. ⁴ De7o Xoossaa cayanaadan, a godai, Asoore kawoi, kiittido gadaawaa qaalaa ubbaa GODAI, ne Xoossai siyennan aggenna. Qassi GODAI, ne Xoossai he siyido qaalaa daafan a qaxxayennan aggenna. Hegaa gishshau, nu asaa gidдон palahi attanaageetussi woossa!’ yaagees” yaagidosona.

⁵ Kawuwaa Hizqqiyaasa ashkkarati Isiyaasakko yiido wode, ⁶ Isiyaasi eta hagaadan yaagiis; “Intte godaassi hagaadan yaagidi odite; ‘GODAI nena, “Asoore kawuwaa ashkkarati tana cayishin, neeni siyido cashshaa qaalaassi yayyoppa. ⁷ Be7a, oduwaa siyidi, i ba biitti simmana mala, taani a gidдон issi ayyaanaa wottana. Yaatada i ba

biitti biidi, yan bisuwan i haiqqanaadan taani a oottana” yaagees’ yaagite” yaagiis.

*Asooreti Haranttuwaakka Naassidosona
(Isiyaasa 37:8-20)*

⁸ Asoore kawoi Laakisha katamaappe denddidi biichchidoogaa Asooretu gadaawai siyidi, guyye simmiis. Simmidi kawoi Liibina kataman olet-tiyaagaa demmiis.

⁹ Kawoi Sanaakireebi, “Toophphiyaa Kawoi Tirihaaqi nena olanau yiis” yaagiyo oduwaa siyiis. Siyidi Hizqqiyaasassi hagaadan yaagidi kiittiis; ¹⁰ “Yihudaa Kawuwau Hizqqiyaasaa, neeni ammanettiyo xoossai nena, ‘Yerusalaamee Asoore kawuwaa kushiyan gelenna’ yaagidi cimmoppo. ¹¹ Be7a, Asoore kawoti biittata ubbaa muleera xaissidi, eti oottidobaa neeni siyadasa. Yaatin neeni attuutee? ¹² Beni ta maizza aawati bashshido biittatu xoossati, hegeetinne Gozaana, Kaaraanenne Rexeefa biittatu xoossatinne Talassaan de7iya Edene asaa xoossati he biittata bashshaappe ashshidonaa? ¹³ Hamaata kawoi, Arifaada kawoi, Safariwaima kawoi, Henaa7a kawoinne liwa kawoi awan de7iyoonaa?” yaagidi kiittiis.

¹⁴ Hizqqiyaasi dabddaabbiyaa kiittetida asat-uppe ekkidi nabbabiis. Nabbabido dabddaab-biyaa GODAA Beeta Maqidasiyaa ekki efidi, GO-DAA sinttan micciis. ¹⁵ Yaatidi GODAA ha-gaadan yaagidi woossiis; “Abeet GODAU, kiruube-tuppe gidduwan uttiya Israa7eela Xoossau, sa7aa kawotettatu ubbaa bolli ne xalaalai Xoossaa. Saluwaanne sa7aa neeni medhdhadasa. ¹⁶ Abeet

GODAU, ne haittaa haa yeggada siya. Abeet GODAU, ne aifiyaa pogada xeella. Nena, de7o Xoos-saa cayanau Sanaakireebi kiittido qaalaa siya. ¹⁷ Abeet GODAU, Asoore biittaa kawoti kawotet-tatanne eta biittaa bashshidoogee ee tuma. ¹⁸ Eta xoossata taman xuuggi xaissidosona; aissi giikko, eta xoossati wonikka asa kushee massidi kessido mittanne shuchchanne gidiyo gishshau, tumu xoossata gidokkona; hegaa gishshau, eti eta xais-sidosona. ¹⁹ Abeet GODAU, ne xalaalai Xoossaa gidiyoogaa sa7aa kawotettati ubbai erana mala, ha77i simmi, GODAU, nu Xoossau, neeni nuna a kushiyaappe wotta ekka!” yaagidi woossiis.

*Isiyaasi Kawuwaassi Yeddido Kiitaa
(Isiyaasa 37:21-38)*

²⁰ Hegaappe guyyiyan, Amoxa na7ai Isiyaasi Hizqqiyaasassi hagaadan yaagidi kiittiis; “GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; ‘Neeni Asoore Kawuwaa Sanaakireeba gaasuwan tana woossido woosaa siyaas’ yaagees. ²¹ GODAI Sanaakireebabaa hagaadan yaagidi haasayees; “‘Xiyoonen de7iya asai nena karees; Yerusalaame asai ba huuphiyaa qaattidi, nena qoosees.

²² “ ‘Neeni cayidoogeenne
toochchidoogee oonee?
Neeni o bollan ne qaalaa
xoqqu oottada haasayadii?
Qassi otoruwan oona
xoqqu gaada xeelladii?
Hegaa neeni oottidoi ta bollaana,
Israa7eela Geeshshaa bollaana gidennee!

23 Neeni kiittido asatu baggaara
GODAA cayadasa.

Qassi hagaadan yaagadasa;
“Taani taayyo de7iya cora paraa gaaretun
xoqqa deretu huuphiyaa,
Liibaanoosa Deriyaa kiikiyaa kiyaas.
Kiyada ubbaappe aduqqiya ziganne
ubbaappe lo77iya xiiddata qanxxaas.
Taani ayyo wurssetta gaxaanne
tuujjuma woraa gakkaas.

24 Taani allaga biittatun haatta ollata
bookkada, haattaa etappe uyaas.
Gibxxe biittan goggiya haatta ubbaa
taani ta tohuwaa gomppan yedhdhada melis-
saas” yaagadasa.

25 “Daro wodiyaappe kase neeni
gimbbettida katamata qoqqofada,
shuchcha keela kessana mala,
taani qofaa qachcha wottidoogaa neeni er-
abeikkii?
Taani ha77i poliyo halchchota
beni halchcha wottaas.

26 Hegaa gishshau, eta asaayyo
wolqqai ixxin,
eti kauyyidosonanne yeellatidosona.
Eti gade maataa mala;
goshshan morkkida carshshaa mala.
Eti keettaa huuphiyan mokkiya
sharafaadaaninne ka77ennan de7ishin,
leegee miido kattaadan hanidosona.

27 “SHin neeni uttiyoosaa,

kiyiyoosaa, geliyoosaanne ta bolli
neeni hanqqettido hanqquwaa taani erais.

²⁸ Neeni ta bolli hanqqettido gishshaunne
ne otoruwaakka taani siyido gishshau,
taani ne siiriyaa ta dafuwaa aattana;
ne doonankka ta bixaalaa barssana.
Yaadata ne yiido ogiyaara taani
nena guyye zaarana’
yaagees” yaagiis.

²⁹ Hegaappe guyyiyan, Isiyaasi Kawuwaa
Hizqqiyaasa hagaadan yaagiis; “Hagee
polettanaagau neeyyo malaatai haggaa: Ha
latti intte azabba makkida kattaa maana; latti
qassi ha latti makkidaagaa azabbaa maana.
SHin kaalla latti intte intte huuphen zeritenne
cakkite; woiniyaa turaakka tokkitenne a teeraa
miite. ³⁰ Yihudaa asaa atettati xaphuwaa
duge yeddidi, bollan aifiyaa aifiya mittaa mala
gidana. ³¹ Aissi giikko, wuriiddi attidaageeti
Yerusalaameppe, palahidaageetikka Xiyooneppe
kiyana. Ubbaappe Wolqqaama GODAA mishoi
hegaa oottidi polana.

³² “Hegaa gishshau, Asoore kawuwaabaa
GODAI hagaadan yaagees; ‘Asoore kawoi
ha katamaa gelenna; woikko hagan ba
wonddafiyyaa dukkenna. I ba gondalliyyaa
oiqqidi, ha katamaa sintti aadhdhenna; woikko
qassi katamaa yuushuwaa biittaa dooriyan
diddiqenna. ³³ Asoore kawoi ba yiido ogiyaara
guyye simmana; i ha katamaa gelenna. Taani
GODAI haggaa odaas. ³⁴ Taani ta bonchchuwaa
gishshaunne ta ashkkaraa Daawita gishshau, ha

katamaa boshissennan ashsha ekkana' yaagees" yaagiis.

³⁵ He gallassi qammi GODAA kiitanchchai kiyidi, Asoore asai dunkkaanidosan issi xeetanne hosppun tammanne ichchashu sha7u attumaasaa woriis. Yaatin asai maallado suuridi be7iyo wode, haiqqida asaa ahai hegan kumiis. ³⁶ Hegaa gishshau, Asoore Kawoi Sanaakireebi denddidi, guyye simmi biidi, Nanawe kataman uttiis. ³⁷ Issi gallassi Sanaakireebi ba xoosaa Nisirooka Eeqaa Keettan goinniiddi de7ishin, a naati Adiraamelekinne Sar77eexeri bisuwan a woridosona. Woridi Araaraate giyo biitti baqatidosona. A na7ai Asaarihi⁷ a sohuwan kawotiis.

20

*Kawoi Hizqqiyaasi Harggidi Paxiis
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa
32:24-26; Isiyaasa 38:1-8,21-22)*

¹ He wode Kawoi Hizqqiyaasi harggidi, haiqqana matiis. Yaanidaashin Amoxa na7ai hananabaa yootiya Isiyaasi akko biidi, "GODAI nena, 'Neeni haiqqaasappe attin paxakka; heгаа gishshau, ne keettaa giigissa' yaagees" yaagiis.

² Yaagin Hizqqiyaasi godaakko simmi zin77idi, GODAA woossiis. ³ Woossiiddi, "Abeet GODAU, taani ne sinttan tumatettaanne kumetta wozanan hemettidooganne qassi nena ufaissiyaabaa oottidoogaa taayyo neeni hassayana mala, taani nena woossais" yaagidi

⁷ **19:37** Asaarihi: Ibraawettuwan "Esar-Haddon" geetettees.

woossiis. Woossiiddi Hizqqiyaasi keehi mishettidi yeekkiis.

⁴Isiyaasi kawuwaa sinttappe kiyiis; kiyidi kawo keettaa dabaabaappe kanttidi biichchennan de7ishin, GODAA qaalai hagaadan yaagiiddi, akko yiis. ⁵Yiidi, “Guyye simmada ba; baada ta asaa kaalettiya Hizqqiyaasayyo hagaadan yaagada oda; ‘GODAI, ne maizza aawaa Daawita Xoossai hagaadan yaagees; “Taani ne woosaa siyaas; ne afuttaakka be7aas. Taani nena pattana; heezzu gallassaappe guyyiyan, neeni pude GODAA Beeta Maqidasiyaa baana. ⁶Ne laittaa bolli taani neeyyo tammanne ichchashu laittaa gujjana. Taani nenanne ha katamaanne Asoore biittaa kawuwaa kushiyaappe ashshana. Taani ta bonchchuwaa gishshaunne ta ashkkaraa Daawita gishshau, ha katamaayyo olettada ashshana” yaagees’ yaaga” yaagiis.

⁷Hegaappe guyyiyan Isiyaasi, “Balasiyaa teeraa daaxxidi, a kixaa bolli wottite. Yaatikko i paxana” yaagiis.

⁸Hizqqiyaasi Isiyaasa, “GODAI tana pattanaa-gaunne taani heezzantto gallassi GODAA Beeta Maqidasiyaa pude baanaagau malaatai aibee?” yaagidi oichchiis.

⁹Oichchin Isiyaasi, “GODAI ba giido qaalaa polanaagau neeyyo malaataa immana. Simmi neeni hagaappe augaa doorai? Hagee kuwai tammu xekkata sinttau baanaagaa dooraiyye, tammu xekkata hagaappe guyye simmanaagaa doorai?” yaagidi oichchiis.

¹⁰Yaatin Hizqqiyaasi a, “Kuwai sinttau baanaagee metenna; hegaappe kuwai guyye

simmanaadan ootta” yaagiis. ¹¹ Hegaappe guyyiyan, hananabaa yootiya Isiyaasi GODAA woossiis; woossin GODAI Kawoi Akaazi gimbbissido xekkata kuwayida kuwaa tammu xekkata he sohuwaappe guyye zaariis.

*Baabilooneppe Kiitettidi Yiida Asata
(Isiyaasa 39:1-8)*

¹² He wode Baladaana na7ai, Baabiloone Kawoi, Marodaaki Baladaani Hizqqiyaasi harggidoogaa siyido gishshau, dabddaabbiyaanne imuwaa Hizqqiyaasayyo yeddiis. ¹³ Yeddin Hizqqiyaasi kiitettidi yiida asata mokkiis. Yaatidi ba buquraa minjjiyo keettan de7iya biraa, worqqaa, sawuwaa, al77o zaitiyaa, ba ola miishshaanne ba buquraa minjjiyo keettan de7iyaabaa ubbaa eta bessiis. Ba son woikko ba kawotettaa gidдон de7iyaabaa ubbaappe Hizqqiyaasi eta bessennan aggidobi aibinne baawa.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan, hananabaa yootiya Isiyaasi Kawuwaa Hizqqiyaasakko yiidi, “Ha asati woigidonaa? Eti auppe yiidonaa?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Hizqqiyaasi, “Eti taakko haaho biit-taappe, Baabilooneppe yiidosona” yaagiis.

¹⁵ Isiyaasi qassikka, “Eti ne son ai ai be7idonaa?” yaagiis.

Yaagin Hizqqiyaasi, “Eti ta son de7iya ub-babaa be7idosona; ta buquraa minjjiyo keettan de7iyaabaappe taani eta bessabeennabi aibinne baawa” yaagiis.

¹⁶ Hegaappe guyyiyan, Isiyaasi Hizqqiyaasa, “GODAI giyoobaa siya. ¹⁷ I hagaadan yaagees;

‘Ne kawo keettan de7iyaabai ubbabainne ne maizza aawati hachchi gakkanaashin shiishshidobai ubbabai muleera omoodettidi, Baabiloone biitti baana gallassati yaana; appe aibinne atenna. ¹⁸ Qassi neeyyo yelettana, ne ashonne ne suuttanne gidiya ne attuma zaretuppekka omoodettidi baana; biidi Baabiloone kawo keettan mureessa gididi oottana’ yaagees” yaagiis.

¹⁹ Yaagin Hizqqiyaasi zaaridi, “Neeni odido GODAA qalalai lo77o” yaagiis. Aissi giikko, Hizqqiyaasi, “Taani de7ido laittan saroinne woppai de7ana gidennee” yaagidi qoppiis.

Hizqqiyaasa Haiquwaa

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 32:32-33)

²⁰ Hizqqiyaasi hanido harabai, a minotettainne haatta zeeridi, biitta giddoora waaruwan katamaa i gelissidobai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ²¹ Hizqqiyaasi haiqqidi, ba maizzan gaittiis; a sohuwan a na7ai Minaasee kawotiis.

21

Yihudaa Kawuwaa Minaasa

(Hanidabaa Odiyaa Naa77antto Maxaafaa 33:1-20)

¹ Minaasee kawotiyo wode laittai ayyo tammanne naa77a; i Yerusalaamen ishatamanne ichchashu laitta kawotiis. A aayee sunttai Hefxxiibo.

² GODAI Israa7eela asaa sinttappe laaggidi kessido asatu de7uwaa wogaa, he sheneyiyaagaa qullidi, Minaasee GODAA sinttan iitabaa oottiis.

³ A aawai Hizqqiyaasi laalido, goinniyo xoqqa sohota i zaarettidi keexxiis; Israa7eela Kawoi Akaabi oottidoogaadan, Ba7aala giyo xoossaassi yarshshiyo sohotanne Asheero giyo xoosee misileta medhdhiis. Qassi saluwaa xoolinttetu ubbaayyookka goinniisinne etau oottiis. ⁴ GODAI kase, “Taani ta sunntaa Yerusalaamen xeesissana” yaagi wottido GODAA Beeta Maqidasiyan hara xoossatussi yarshshiyo sohota giigissiis. ⁵ GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya naa77u dabaabatun saluwaa xoolinttetu ubbau yarshshiyo sohota giigissiis. ⁶ Ba yelido na7aa taman xuuggidi yarshshiis. I ba huuphenkka bitiyaagaanne gojiyaagaa gididi, shareechchotanne moitilliyaa haasayissiyaageeta zoriyaa oichchiis. GODAA sinttan daro iitabaa oottidi, a hanqquetissiis.

⁷ Asheero giyo xoosee misiliyaa, masetti kiyidaagaa ehiidi, GODAA Beeta Maqidasiyaa gidдон essiis. He Beeta Maqidasee, GODAI Daawitanne a na7aa Solomona, “Israa7eela zare ubbaa gidloppe taani doorido ha Beeta Maqidasiyaaninne Yerusalaamen taani ta sunntaa merinau xeesissana. ⁸ Israa7eela asaa taani azazido azazo ubbaanne ta ashkkarai Muusee etau immido higgiiyaa ubbaa naagidi oottikko, taani eta maizza aawatuyyo immido biittaappe eta denttada tolayikke” yaagi wottido Beeta Maqidasiyaa. ⁹ SHin asai siyennan ixxiis. GODAI Israa7eela asaa sinttappe xaissido dere asaagaappekka aadhdiya iitaa oottana mala, Minaasee eta balettiis.

¹⁰ GODAI hananabaa yootiya ba ashkkaratu baggaara hagaadan yaagiis; ¹¹ “Yihudaa Kawoi

Minaasee ha tuna oosuwaa oottiis; baappe kase de7ida Amooore asaa ubbaa nagaraappekka aadhdhiya iitaa oottiis; Yihudaa asaa ba medhdhido eeqaa misiliyaayyo goinissidi, nagaraa ootissiis. I hegaa oottido gishshau, ¹² taani GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan yaagais; ‘Siyiya asa ubbaa haittau iitiya bashshaa taani Yerusalaame bollinne Yihudaa bolli ehaana hanais. ¹³ Taani Samaariyaa bolli goochchido wodoruwaa, Yerusalaame bolli goochchana; Akaaba so asaa bolli yeddido tumbbiyaakka, Yerusalaame bolli yeddana. Issi asi keriyaa qucci gufanttidi melissiyooogaadan, taani Yerusalaame quccada gufanttana. ¹⁴ Ta asaappe attidaageeta taani haassana; taani eta eta morkketu kushiyan aattada immana. Eta morkketi ubbai eta oiqqananne bonqqana. ¹⁵ Eta maizza aawati Gibxxeppe kiyooosappe doommidi, hachchi gakkanaashin, eti ta sinttan iitabaa oottido gishshaunne tana hanqqetissido gishshau, taani hagaadan oottana’ yaagais” yaagiis.

¹⁶ Minaasee Yihudaa asaa GODAA sinttan nagaraa ootissidoogaa bollikka gujjidi, xillo asaa woriis; woridi Yerusalaamen ha gaxaappe ya gaxaa gakkanaashin, suuttaa kunttiis.

¹⁷ Minaasee hanido harabai, i oottidobai ubbainne i oottido nagaraabai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ¹⁸ Minaasee haiqqidi, ba maizzan gaittiis; yaanidi ba keettaa matan de7iya Uzza Ataakilttiyyaa Sohuwaa giyoosan moogettiis. A sohuwan a na7ai Amooni kawotiis.

*Yihudaa Kawuwaa Amoona
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa
33:21-25)*

¹⁹ Amooni kawotiyo wode, laittai ayyo laatamanne naa77a; i Yerusalaamen naa77u laitta kawotiis. A aayee sunttai Mashulemeeto; a Yaaxiba kataman de7iya Haruuxa na7iyo. ²⁰ A aawai Mi-naasee oottidoogaadan, Amoonikka GODAA sintan iitabaa oottiis. ²¹ I ba aawai hemettido ogiyan ubban hemettiis; ba aawai oottido eeqatussi ikka oottiisinne etassi goinniis. ²² GODAA, ba maizza aawatu Xoossaa aggi bayiis; GODAA ogiyankka i hemettibeenna.

²³ Amoona oosanchchati a bolli maqettidi, a kawo keettan a woridosona. ²⁴ Hegaappe guyyiyan, Yihudaa asati Kawuwaa Amoona bolli maqettida ubbata woridosona. Woridi Amoona sohuwan a na7aa Yoosiyaa kawoyidosona.

²⁵ Amooni hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ²⁶ Amooni Uzza Ataakilttiyaa Sohuwaa giyoosan de7iya ba duufuwan moogettiis; a sohuwan a na7ai Yoosiyaa kawotiis.

22

*Yihudaa Kawuwaa Yoosiyaa
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 34:1-2)*

¹ Yoosiyaa kawotiyo wode, laittai ayyo hospuna; i Yerusalaamen hasttamanne isiini laitta kawotiis. A aayee sunttai Yidiido; a Boxiqaata giyo kataman de7iya Adaaya na7iyo. ² Yoosiyaa

GODAA sinttan suurebaa oottiis; ushachchi had-dirssi geennan ba maizza aawaa Daawita ogiyan ubban hemettiis.

GODAA Higgiyaa Maxaafai Beettiis

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 34:8-28)

³ Kawoi Yoosiyaasi ba kawotido tammanne hosppunta laittan, Mashulaama na7aa na7aa, Axaaliyaa na7aa, waanna xaafiyaa Saafaana GODAA Beeta Maqidasiyaa hagaadan yaagidi kiittiis; ⁴ “Asai Beeta Maqidasiyaa ehin, Beeta Maqidasiyaa penggiyaa naagiyaageeti asaappe shiishshido miishshaa qoodanaadan, qeese ubbatu halaqaa Hilqqiyaakko ba. ⁵ Qeese ubbatu halaqai miishshaa GODAA Beeta Maqidasiyaa bottokonissiya halaqatussi sheedhdhana mala oda. Etikka Beeta Maqidasiyaa bottokoniya oosanchchatuyyo, ⁶ anaaxetuyyo gimbbiyaageetuyyoonne shuchchaa massiyaageetuyyo qanxxona. Qassi Beeta Maqidasiyaa bottokonanau, mittaanne qoo7ettida shuchchaa shammiyaageetuyyo qanxxona. ⁷ He oosuwaa wochchiyaageeti ammanettiya asa gidiyo gishshau, eta kushiyan gelida miishshan ai ai oottidaakko, eta oichchanau koshshenna” yaagiis.

⁸ Hegaappe guyyiyan, qeese ubbatu halaqai Hilqqee waanna xaafiyaa Saafaana, “Higgiyaa Maxaafaa GODAA Beeta Maqidasiyan demmaas” yaagiis. Yaagidi maxaafaa Saafaanayyo immiis; immin Saafaani ekkidi nabbabiis.

⁹ Waanna xaafee Saafaani kawuwaakko simmidi biidi, “Beeta Maqidasiyan de7iya

miishshaa ne oosanchchati wurssi ekkidi, Beeta Maqidasiyaa bottokonissiya halaqatuyyo immidosona” yaagidi yootiis. ¹⁰ Qassikka waanna xaafee Saafaani kawuwaa, “Qeese Hilqqee taayyo maxaafaa immiis” yaagiis; yaagidi kawuwaa sinttan he maxaafaa nabbabiis.

¹¹ Nabbabin Kawoi Higgiyaa Maxaafan de7iya qaalaa siyido wode, azzanidi ba maayuwaa pooshshiis. ¹² Hegaappe guyyiyan, kawoi qeesiyaa Hilqqiyaa, Saafaana na7aa Ahikaama,

Mikaaya na7aa Akiboora, waanna xaafiyaa Saafaananne kawuwaa oosanchchaa Asaaya hagaadan yaagidi azaziis; ¹³ “Biite; biidi ta gishshaa, ha asaa gishshaanne Yihudaa ubbaa gishshaa, ha beettida maxaafaa qaalaabaa ane GODAA oichchite. Aissi giikko, nuussi xaafettida ubbabaa oottanau, nu maizza aawati ha maxaafaa qaalaayyo azazetteenna gishshau, nu bolli suullida GODAA hanqqoi keehippe daro” yaagiis.

¹⁴ Yaagin qeese Hilqqee, Ahikaami, Akiboori, Saafaaninne Asaayi hananabaa yootiya Hulddo giyo mishiriyo oichchanau biidosona. Huldda Harihaasa na7aa Tiiqiwa na7aa, Beeta Maqidasiyaa maayuwaa naagiya SHaaluuma maccaasiyo. A Yerusalaamen naa77antto shuchchan de7ausu. He biida asati iira haasayidosona.

¹⁵ Haasayin Huldda eta, “GODAI Israa7eela Xoossai, ‘Inttena taakko kiittida bitaniyaayyo yootite’ yaagees. ¹⁶ GODAI hagaadan yaagees; ‘Be7ite, Yihudaa kawoi nabbabido maxaafan xaafettida iita qaalaa ubbaa taani ha sohuwaa bollinne ha sohuwan de7iya asaa bolli

ehaana hanais. ¹⁷ Eti tana aggidi, hara xoosatuyyo ixaanaa cuwayidosona; yaatidi eti bantta kushiyan oottidoban ubban tana hanqgetissidosona. Hegaa gishshau, ta hanqqoi ha sohuwaa bolli eexxi kiyiis; to7anau danddayenna' yaagees.

¹⁸ “GODAA oichchanau inttena kiittida kawuwaa hagaadan yaagite; ‘GODAI Israa7eela Xoossai neeni siyido qaalaabaa hagaadan yaagees; ¹⁹ “Taani ha sohuwaa bollinne ha sohuwan de7iya asaa bolli, ‘Taani inttena xaissananne baises kessana’ gaada haasayidoogaa neeni siyido wode, ne wozanai shuggin, ta sinttan ne huuphiyaa kaushshido gishshaunne ne maayuwaa pooshshada, ta sinttan yeekkido gishshau, taani ne woosaa siyaas. ²⁰ Hegaa gishshau, taani nena saruwan ne maizzan gattana; neeni saro moogettana. Taani ha sohuwaa bollinne ha sohuwan de7iya asaa bolli ehaana iitabaa ne aifee be7enna” yaagees’ yaagite” yaagaasu. Yaagin eti biidi, ha haasayettidabaa kawuwaayyo yootidosona.

23

*Yoosiyaasi Eeqaa Goinuwaa Biittaappe Xaissiis
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 34:3-7,29-33)*

¹ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Yoosiyaasi kiittidi, Yihudaa cimatanne Yerusalaame cimata ubbaa i shiishshiis. ² Kawoi GODAA Beeta Maqidasiyaa pude kiyiis; Yihudaa asai ubbai, Yerusalaamen de7iya asai ubbai, qeesetinne hananabaa yootiyaageeti, guuttaappe

gita gakkanaashin, asai ubbai aara issippe GODAA Beeta Maqidasiyaa pude kiyidosona. Kiyin GODAA Beeta Maqidasiyaappe beettida Maachchaa Maxaafaa qaalaa ubbaa kawoi eti siyishin nabbabiis. ³ Hegaappe guyyiyan, kawoi tuussaa matan eqqidi, eti GODAA ogiyan hemettanaunne, a higgiiyaa, a wogaanne a azazuwaa ba kumetta wozanaaninne ba kumetta shemppuwan naaganau, qassi ha maxaafan xaafettida maachchaadan oottanau GODAA sinttan geppiis. Yaatin asai ubbaikka maachchaa naaganau geppiis.

⁴ Hegaappe guyyiyan, kawoi qeese ubbatu halaqaa Hilqqiyaa, appe garssaara de7iya qeese-tanne penggiyaa naagiyaageeta Ba7aalayyo, Asheeriyoonne saluwaa xoolinttetuyyo goinnanau giigissido miishshata ubbaa Beeta Maqidasiyaappe kessanaadan azaziis. Kawoi hegeeta Yerusalaameppe gaxi kessidi, Qediroona Zanggaaran xuuggiis; xuuggidi bidinttaa Beetelee efiis.

⁵ Yihudaa katamatuuninne Yerusalaame yuushuwan de7iya xoqqa sohotun ubban ixaanaa cuwayanaadan Yihudaa kawoti sunttido eeqatu qeeseta ubbaa oosuwaappe kessiis. Ba7aalayyo, awaayyo, aginaayyo, xoolinttetuyyoonne saluwan de7iya hara meretatuyyo ixaanaa cuwayiyaageeta ubbaa diggiis.

⁶ Asheero giyo xoosee misiliyaa GODAA Beeta Maqidasiyaappe ekkidi, Yerusalaame katamaappe gaxi kessidi, Qediroona Zanggaaraa efiis. Efidi yan xuuggiis; xuuggidoogaa liiqissi gaaccidi, xiille kessiis. Yaatidi he buhiyaa dere

asaa makkaanaa bolli laaliis.

⁷ GODAA Beeta Maqidasiyaa gidдон goino woga oottidi, attumaasati attumaasatuura shaaramuxiyo keettata qoliis; he keettatun maccaasai Asheero giyo xooseeyyo magalashuwaa suqqees.

⁸ Yoosiyaasi qeeseta ubbaa Yihudaa katamatuppe ehiis; ehiidi kase qeeseti ixaanaa cuwayido xoqqa sohota, Gebaa7appe biidi Berssaabeha gakkanaashin de7iyaageeta tunissiiis. Katamaa haariya Yaasu Penggiyaa giyo penggiyaa geliyoosaappe haddirssa baggaara de7iya goinniyo sohotakka qoqqofiiis. ⁹ Xoqqa sohuwaa qeeseti Yerusalaamen GODAASSI yarshshiyosaa pude yookkona; shin eti hara qeesetuura issippe irshshoi gelibeenna oittaa moosona.

¹⁰ Kawoi Yoosiyaasi Hinnooma Zanggaaran de7iya Toofeeta giyo yarshsho sohuwaa tunissiiis. Yaatidi Molooka giyo xoossau issi asinne ba attuma na7aa woikko ba macca na7iyo taman yarshshennaadan teqqiis.

¹¹ Yihudaa kawoti GODAA Beeta Maqidasiyaa geliyo penggiyan awaayyo dummayi wottido parata diggiis. Awaa parati Naataani-Meleka giyo halaqaa kifiliyaa matan de7iya dabaaban de7oosona. Hegaappe guyyiyan, awaayyo dummayi wottido paraa gaareta Yoosiyaasi taman xuuggiis.

¹² Akaaza keettaa pooqiyaa bollan Yihudaa kawoti giigisissido yarshsho sohotanne Minaasee GODAA Beeta Maqidasiyaayyo de7iya naa77u dabaabatu gidдон giigisido yarshshiyosata Kawoi Yoosiyaasi qoliis. Eta he sohuwaappe

diggidi kinchcherettiis; kinchcherettidi suuppaa Qediroona Zanggaaran oliis.

¹³ Qassikka kawoi Yerusalaame katamaappe arshsho baggaara Dabira Zaites⁸ giyo deriyaappe tohossa baggan de7iya goinniyo xoqqa sohota tunissiis. He xoqqa sohota Israa7eela Kawoi Solomoni Sidoonatu xoosee Asttaarootiyyo, Moo7aabatu xoossaa Kamooshayyoonne, Amoonatu xoossaa Molookayyo,⁹ he tuna xoossatuyyo goinnanau giigissido xoqqa sohota. ¹⁴ Kawoi Yoosiyaasi goinniyo shuchcha tuussatakka mentterettidi, Asheero giyo xoosee misiletakka qanxxerettiis. Yaatidi eti eqqido sohuwan haiqqida asaa meqettaa kunttiis.

¹⁵ Qassi Israa7eela asaa nagaraa ootissida Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Beeteelen xoqqa sohuwan giigissido yarshshiyooosaa Kawoi Yoosiyaasi qoliis. Qolidi he yarshshiyooosaa shuchchatakka mentterettidi, xiille kessiis; Asheeri misiliyaakka xuuggiis. ¹⁶ Hegaappe guyyiyan, Yoosiyaasi yuushuwaa xeellidi, keraa lanqqiyan de7iya duufota be7iis; be7idi meqettata duufotuppe kessidi, yarshshiyoo sohuwaa bolli wottidi, taman xuuggiis. Yaatidi yarshshiyoo sohuwaa tunissiis. Hegee hanidoogee Xoossaa asi kase awaajjido GODAA qaalaa maaraana. ¹⁷ Hegaappe guyyiyan kawoi, “Ha beettiyaagee o duufoo?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Beetele katamaa asati, “Yihudaappe

⁸ **23:13** Dabira Zaites: Ibraawettuwan “Zaites Deriyaa” woikko “Tuna Deriyaa” geetettees. ⁹ **23:13** Molookayyo: Ibraawettuwan Molooki “Milkom” geetettees.

yiidi, Beetele yarshshiyo sohuwaa bolli ha77i neeni ootta simmiyoogee polettanaagaa kasetidi odida Xoossaa asa duufuwaa” yaagidi yootidosona.

¹⁸ Kawoi, “Aggi bayite; issi asinne a meqettaa sohuwaappe qaattoppo” yaagiis. Hegaa gishshau, Samaariyaappe yiida hananabaa yootiya bitaniyaa meqettaara issippe a meqettaa bochchennan aggi bayidosona.

¹⁹ Israa7eela kawoti Samaariyaa katamatun ootissidi, GODAA hanqquetissido, goinniyo xoqqa sohota Yoosiyaasi diggiis; Beeteelen ootidoogaadan, etakka oottiis. ²⁰ I he xoqqa sohotun oottiya qeeseta ubbaa yarshshiyoosaa bolli woriis; qassi he yarshshiyoosaa bolli asaa meqettaa xuuggiis. Hegaa ubbaa oottidi, Yerusalaame simmiis.

Yoosiyaasi Paasikaa Baalaa Bonchchiis

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 35:1-19)

²¹ Hegaappe guyyiyan, kawoi asaa ubbaa, “Ha Maachchaa Maxaafan xaafettidoogaadan GODAAYYO intte Xoossaayyo Paasikaa Baalaa bonchchite” yaagidi azaziis. ²² Israa7eela haariya daannatu wodeppe doommidi, Israa7eela kawotu wodiyaaninne Yihudaa kawotu wodiyan ubban haggaa mala Paasikaa Baalai mulekka bonchchetti erenna. ²³ SHin Kawoi Yoosiyaasi kawotido tammanne hospunnta laittan Yerusalaame kataman GODAA bonchchanau ha Paasikaa Baalai GODAAYYO bonchchettiis.

Yoosiyaasi Oottido Hara Oosota

²⁴ Qassi qeesetu ubbaa halaqai Hilqqee GODAA Beeta Maqidasiyan beettida maxaafan xaafettida higgiiyaa qaalaa minttanaadan, iita ayyaanaa xeesiyaageetanne shareechchota, so giddo eeqaa misileta, eeqa miishshatanne Yihudaa biittaaaninne Yerusalaame kataman beettida hara sheneyiyaabata ubbaa Yoosiyaasi xaissiiis.

²⁵ Muuse higgiiyaadan ba kumetta wozanan, ba kumetta shemppuwaaninne, ba kumetta wolqqan GODAAKKO simmidaban Yoosiyaasa mala kawoi, appe kase gidin, appe guyye gidin, mulekka denddibeenna.

²⁶ Gidikkonne Minaasee GODAA hanqqetisanau oottido iita ooso ubbaa gishshau, GODAI Yihudaa bolli hanqqettido ba hanqquwaa teegaappe simmibeenna. ²⁷ Hegaa gishshau GODAI, “Taani Israa7eela ta sinttappe diggidoogaadan, Yihudaakka ta sinttappe diggana; taani doorido katamaa, Yerusalaamenne taani, ‘Ta sunttai hagan de7ana’ giido ha Beeta Maqidasiyaa diggana” yaagiis.

Yoosiyaasa Kawotaa Wurssettaa

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 35:20-36:1)

²⁸ Yoosiyaasi hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ²⁹ Yoosiyaasa wode Gibxxe Kawoi Nakoi, Asoore biittaa kawuwaa olan maaddanau Efiraaxiisa SHaafaa biis. Biishin Kawoi Yoosiyaasi aara olettanau ba olanchchata ekkidi kiyiis; shin Kawoi Nakoi aara Magiddon gaittidi, a woriis. ³⁰ Worin a ashkkarati a ahaa paraa gaariyan wottidi, Magiddoppe Yerusalaame

ehidosona; ehiidi a duufuwan a moogidosona. Hegaappe guyyiyan, he biittaa asati Yoosiyaasa na7aa Yo7akaaza dooridosona; dooridi a aawaa sohuwan a tiyidi kawoyidosona.

*Yihudaa Kawuwaa Yo7akaaza
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 36:2-*

4)

³¹ Yo7akaazi kawotiyo wode, laittai ayyo laatanne heezza; i Yerusalaamen heezzu agina kawotiis. A aayee sunttai Hamuxaalo; a Liibina kataman de7iya Ermmaasa na7iyo. ³² Ba maizza aawati oottidoogaadan, Yo7akaazi GODAA sinttan iitabaa oottiis. ³³ Yo7akaazi Yerusalaamen kawotennaadan Gibxxe Kawoi Nakoi Hamaata giyo biittan Ribila giyoosan a qachchiis. Qachchidi heezzu sha7anne oiddu xeeetu kilo giraame deexxiya xaqara biraanne hasttamanne oiddu kilo giraame deexxiya worqqaa Yihudaa asaa giirisiiis. ³⁴ Kawoi Nakoi Yoosiyaasa na7aa Eliyaaqiima a aawaa sohuwan kawoyiis; yaatidi a sunttaa Yo7aqeema yaagidi laammiis. SHin Yo7akaaza Gibxxe efiis; efin Yo7akaazi yan haiqqiis.

*Yihudaa Kawuwaa Yo7aqeema
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 36:5-*

8)

³⁵ Yaatin Yo7aqeemi Kawoi Nakoi oichchido giraa biraanne worqqaanne ayyo immiis. He giraa qanxxanau Yo7aqeemi he biittaa asai demmiyo keena biraappenne worqqaappe giiraa shishshiis.

³⁶ Yo7aqeemi kawotiyo wode laittai ayyo laatamanne ichchasha; i Yerusalaamen tammanne isiini laitta kawotiis. A aayee

sunttai Zabido; a Ruuma kataman de7iya Padaaya na7iyo. ³⁷ Yo7aqeemi ba maizza aawati oottidoogaadan, GODAA sinttan iitabaa oottiis.

24

¹ Yo7aqeema wode Baabiloone biittaa Kawoi Naabukadanaxoori Yihudaa bolli woraajjiis. Yaatin Yo7aqeemi ayyo heezzu laittaa haarettiis. Hegaappe guyyiyan simmidi, Naabukadanaxoora bolli makkaliis. ² GODAI Baabiloone biittaa ammbaanota, Sooriyaa biittaa ammbaanota, Moo7aaba biittaa ammbaanotanne Amoona biittaa ammbaanota Yo7aqeema bolli yeddiis; hananabaa yootiya ba ashkkaratu baggaara GODAI kase haasayidoogaadan, Yihudaa biittaa bashshanaadan hageeta yeddiis. ³⁻⁴ Kawoi Minaasee oottido nagara ubbaa gishshau, qassi xillo asaa suuttaa i gussidi, Yerusalaamen kunttido gishshau, GODAI Yihudaa asaa ba sinttappe digganau ha bashshaa yeddiis; GODAI Minaaseyyo he nagaraa atto gaanau koyibeenna.

⁵ Yo7aqeemi hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ⁶ Yo7aqeemi haiqqidi, ba maizzan gaittiis. A sohuwan a na7ai Yo7aakiini kawotiis.

⁷ Gibxxe biittaa kawoi naa77antto ba biittaappe denddidi, olau yibeenna; aissi giikko, Gibxxe SHaafaappe doommidi, biidi Efiraaxiisa SHaafaa gakkanaashin, Gibxxe kawoi haarido biittaa ubbaa Baabiloone kawoi ekkirggiis.

*Yihudaa Kawuwaa Yo7aakiina
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 36:9-10)*

8 Yo7aakiini kawotiyo wode laittai ayyo tammanne hosppuna;¹⁰ Yo7aakiini Yerusalaamen heezzu agina kawotiis. A aayee sunttai Nahushtto; a Yerusalaamiyaa Elnnaataana na7iyo. ⁹ Yo7aakiini ba aawai oottidoogaadan, GODAA sinttan iitabaa oottiis.

¹⁰ He wode Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoora olanchchati Yerusalaame yiidi, katamaa doggomi wottidosona.

¹¹ Doggomi uttidaashin, Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori he katamaa yiis. ¹² Yihudaa Kawoi Yo7aakiini, a aayyiya, a ashkkarati, a halaqatinne kawo keettaa oosanchchati ubbati Baabiloone kawuwaayyo kushiya immidosona.

Yo7aakiini kawotido hosppuntta laittan, Baabiloone kawoi Yo7aakiina qachchiis.

¹³ GODAA Beeta Maqidasiyaaninne kawo keettan de7iya aquwaa ubbaa he sohuwaappe denttidi efiis. GODAI kase haasayidoogaadan Kawoi Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyan giigissido worqqa miishshata ubbaa Baabiloone kawoi qanxxerettiis. ¹⁴ Naabukadanaxoori

Yerusalaame asaa, halaqata ubbaa, olanchchata ubbaa, kushe hiillanchchata ubbaanne birataa qoxxiyaageeta ubbaa, muleera tammu sha7u asaa, Yerusalaameppe omooddidi efiis; efin biittan hiyyeesa asa xalaalai attiis.

¹⁵ Naabukadanaxoori Yo7aakiina omooddidi, Baabiloone efiis; aara kawiyoo a aayyiyo, a maccaasata, a oosanchchatanne biittan de7iya

10 24:8 Tammanne hosppuna: Laittai ayyo tammanne hosppuna woikko hosppuna. Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 36:9 xeella.

gita asaa ubbaa ekkidi biis. ¹⁶ He asaappe laappun sha7ati olanchchata; issi sha7u asati dumma dumma kushe hiillanchchata; eti ubbaikka minonne olaa olettanau danddayiyaageeta. ¹⁷ Hegaappe guyyiyan, Baabiloone kawoi Yo7aakiina sohuwan a aawaa ishaa Mataaniyaa kawoyiis. Kawoyiiddi a sunntaa Sedeqiyaasa yaagidi laammiis.

Yihudaa Kawuwaa Sedeqiyaasa
(*Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa*
36:11-12; Ermmaasa 52:1-3)

¹⁸ Sedeqiyaasi kawotiyo wode, laittai ayyo laatamanne isiino; Yerusalaamen i tammanne isiini laittaa kawotiis. A aayee sunntai Hamuxaalo; a Liibina kataman de7iya Ermmaasa na7iyo. ¹⁹ Yo7ageemi oottidoogaadan, Sedeqiyaasikka GODAA sinttan iitabaa oottiis. ²⁰ GODAI hanqqettido gishshau, Yerusalaame asaa bollinne Yihudaa asaa bolli hagee haniis; wurssettan eta i ba sinttappe diggiis.

Yerusalaame Kunddettaa
(*Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa*
36:13-21; Ermmaasa 52:3-11)

Sedeqiyaasi Baabiloone kawuwaa bolli makkaliis.

25

¹ Makkalin Sedeqiyaasi kawotido uddufunnta laitti, tammannta aginan, tammannta gallassi, Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori ba olanchchata ubbaa ekkidi yiidi, Yerusalaame dooddiis. A yuushuwankka biittaa keelaa diddiqiis. ² Sedeqiyaasi kawotido tammanne

isiinntta laittaa gakkanaassi, katamai doodettidi gam77iis.

³ Hegaa gaasuwan biittan koshai suullin, he laitti oiddantto aginan, uddufunnta gallassan he biittaa asaayyo miyoobi xayiiis. ⁴ Yaanidaashin katamaa yuushuwaa gimbbée issi baggaara qolettiiis. Qolettin Baabiloone asai katamaa yuuyi aadhdhidi naagikkokka, Yihudaa kawuwaa olanchchati mule ubbai qammi kawo atakilttiyaa sohuwaa efiya ogiyaa oiqqidi, naa77u dirssaa gimbbeta issippe gattiya penggiyaara kiyidi baqatidosona. Eti Yorddaanoosa dilbbaakko simmidi biidosona; ⁵ shin Baabiloone olanchchati kawuwaa yedettidi, Yarkko dembbaa gattiiddi oiqqidosona. Oiqqin a olanchchati ubbai appe shaahettidi laalettidosona. ⁶ Hegaappe guyyiyan, eti a Ribila kataman de7iya Naabukadanaxoorakko efidosona. Efin Baabiloone kawoi yan Sedeqiyaasa bolli pirddiis. ⁷ Sedeqiyaasa naata Sedeqiyaasi xeellishin woridosona. Hegaappe guyyiyan, a aifeta wooci kessidi, sanssalatan a qachchidosona; yaatidi Baabiloone biitti ekkidi efidosona.

Beeta Maqidasee Qolettiiis
(*Ermmaasa 52:12-33*)

⁸ Naabukadanaxoori Baabiloonen kawotido tammanne uddufunnta laitti, ichchashantta aginan, laappunnta gallassi kawuwaa oosanchchatuppe issoi, kawuwaa naagiyaageetu halaqai Naabuzaraadaani Yerusalaame geliis. ⁹ Gelidi GODAA Beeta Maqidasiyaa, kawo keettaanne Yerusalaamen de7iya

keetta ubbaa xuuggiis; gita keetta giyo keetta ubbaa eetti wurssiis. ¹⁰ Baabiloone olanchchati ubbai kawuwaa naagiyaageetu halaqaa azazuwan Yerusalaame katamaa yuushuwan de7iya dirssaa gimbbiyaa ubbaa qolidosona. ¹¹ Naabuzaraadaani kataman attida asatanne Yihudan attida asata, kaddidi Baabiloone olanchchatun gaittida asatuurakka ubbaa oiqqidi, omooduwau efiis. ¹² SHin Naabuzaraadaani wurssetta hiyyeesatuppe amaridaageeta woiniyaa turaa tokkanaadaaninne gadiyaa goyanaadan Yihudan ashshiis.

¹³ Baabiloone asati GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya nahaasiyaappe medhdhido tuussata, miishshata wottiyo gaaretanne Abbaa Sainiyaa mentterettidosona; mentterettidi nahaasiyaa ubbaa Baabiloone efidosona. ¹⁴ Hegaadanka qassi kereta, akaafata, xomppiyaa shaluwaa xeeraa pittiyooobata, cilppatanne yarshshiyo wode go7ettiyo nahaase miishshata ubbaa ekki efidosona. ¹⁵ Kawuwaa naagiyaageetu halaqai Naabuzaraadaani muruta biraappenne muruta worqqaappe merettida tamaa kaashiyo shaatetakka kuixaarotakka ubbaa ekkidi efiis. ¹⁶ Kawoi Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyan oosettiyaabatussi medhdhido naa77u tuussati, Abbaa Sainenne gaareti merettido nahaasiyaa biratai meezaanan likkanau danddayettennaagaa keena daro. ¹⁷ Naa77u tuussati issi mala gididi, issuwaa issuwaa geesai tammanne hosppun wara; qassi issi issi tuussaa huuphiyan de7iya gumbboti

heezzu wara adussa. He gumbbotu yuushoi nahaasiyaa qaxiqallotuuninne nahaasiyaappe medhdhido roomaane giyo teeraa misiletun alleeqetti uttiis.

Yihudaa Asai Omoodettidi Baabiloone Biis
(Ermmaasa 52:24-27)

¹⁸ Kawuwaa naagiyaageetu halaqai Naabuzaraadaani qeese ubbatu halaqaa Saraaya, appe kaalliyaa qeesiyaa Xafaaniyaanne penggiyaa naagiya hara heezzu asata oiqqiis. ¹⁹ Qassi he wode gakkanaashin, kataman de7iya asaappe Yihudaa ola gadaawaa, kawuwaa zoriyaageetuppe ichchashu asata, ola gadaawaa xaafiyaa, hegeenne olanchchata asaa giddoppe qoridi kessiyaagaanne hara usuppun tammu gita asata efis. ²⁰ Halaqai Naabuzaraadaani eta ubbaa ekkidi, Baabiloone kawuwaakko Ribila katamaa efis. ²¹ Yan Ribila kataman, Hamaata biittan Baabiloone kawoi eta ubbaa worissiis. Hegaadan hanidi, Yihudaa asai ba biittaappe omoodetti denddidi biis.

Gadaalee Yihudaa Haariis
(Ermmaasa 40:7-9; 41:1-3)

²² Hegaappe guyyiyan, Kawoi Naabukadanaxoori Saafaana na7aa na7aa, Ahiqaama na7aa Gadaaliyaa, Baabiloone beennan Yihudan attida asaa haariya halaqa oottidi sunttiis. ²³ Kushiya immibeenna Yihudaa ola gadaawatinne olanchchati hegaa siyidi, Mixiphphan de7iya Gadaaliyan biidi gaittidosona. He gadaawati Nataaniyaa na7aa Isimaa7eela, Qaareeha na7aa Yohanaana, Naxoofa katamaappe yiida Taanihumeeta na7aa Saraayanne Maa7ikappe

yiida issi bitaniyaa na7aa Yazaaniyaa. ²⁴ Gadaalee etassinne eta olanchchatussi caaqqidi, hagaadan yaagiis; “Hageetussi Baabiloone halaqatussi yayyoppite. Ha biittan de7ite; yaatidi Baabiloone kawuwaassi haarettite. Yaatikko mule ubbabei inttessi lo77o gidana” yaagiis.

²⁵ SHin laappuntta aginan kawo zare gidiya El-ishamaa7a na7aa Nataaniyaa na7ai Isimaa7eeli tammu asaara Mixiphpha biidi, Gadaaliyaanne aara de7iya Yihudaa asaanne Baabiloone asaa ubbaa woriis. ²⁶ Hegaappe guyyiyan, Baabiloone asaayyo yayyidi, Yihudaa asai, guuttai gitai atennan, ola gadaawatuurakka ubbai Gibxxe biitti baqatidosona.

*Yo7aakiini Qashuwaappe Birshshettiis
(Ermmaasa 52:31-34)*

²⁷ Ewiili-Marodaaki kawotido laitti Yihudaa Kawuwaa Yo7aakiina qashuwaappe birshshidi maariis. Hegee hanidoogee Yo7aakiini omoodetti qashettidi biido hasttamanne laappuntta laitti, tammanne naa77antta aginan, laatamanne laappuntta gallassaana. ²⁸ Ewiili-Marodaaki Yo7aakiinaara mal77o qaalaa haasayidi, Baabiloonen omooduwan de7iya hara kawotu ubbaappe aattidi, a bonchchiis. ²⁹ Hegaa gishshau, Yo7aakiini qasho keettan maayido maayuwaa laammiis. Laammidi i attida ba de7o laitta ubban kawo maaddaappe miis. ³⁰ Hachchi hachchi ayyo koshshiyaabaa ubbaa Baabiloone kawoi immiis.

Wolaytta Bible **Portions of the Holy Bible in the Wolaytta language of Ethiopia**

copyright © 2004 SIM

© Faith Comes by Hearing

Language: Wolaytta

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

6baa8af2-99d9-51d5-a40a-ff54bdb9b793